

Кўп қиррали ҳамкорликни мустақкамлашда МДХнинг муҳим ўрни қайд этилди

Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёев 1 май куни Конституция бўйича референдумни кузатувчилар миссияси бошчилигида мамлакатимизда бўлиб турган Мустақил Давлатлар Ҳамдўстлиги бош котиби Сергей Лебедевни қабул қилди.

Давлатимиз раҳбари Ҳамдўстлик бош котиби ва миссия аъзоларига мамлакатимизнинг барча ҳудудларида фаол ишлагани ҳамда референдумнинг бориши ва натижаларига юксак баҳо бергани учун самимий миннатдорлик билдирди.

Нуфузли минтақавий ташкилот раҳбари, ўз навбатида, Ўзбекистон етакчиси ва кўп миллатли халқини референдум жараёнлари юксак халқаро талаблар ва стандартларга мувофиқ муваффақиятли ташкил этилгани билан дилдан кутлади.

Референдум яқунлари янги Ўзбекистонни барпо этиш ва мамлакатимизда демократик янгиланишларни давом эттиришда муҳим босқич бўлишига ишонч билдирилди.

Учрашувда ўзаро манфаатли, энг аввало, савдо-иқтисодий, саноат ва транспорт соҳаларидаги ҳам-

корликни мустақкамлашда МДХнинг муҳим ўрни қайд этилди. Ҳамдўстлик маконида инвестициялар жадал суръат билан ўсаётгани таъкидланди, жорий йилнинг апрель ойида Самарқанд шаҳрида ўтган Таъши ишлар вазирлари кенгаши мажлисининг самарали натижалари юқори баҳоланди.

Ў.А.

Ўзбекистон Республикаси Президенти
Матбуот хизмати суратлари.

Икки томонлама долзарб масалалар муҳокама қилинди

Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёевнинг Қозоғистон Республикаси Президенти Қосим-Жомарт Тоқаев билан 1 май куни бўлиб ўтган телефон орқали мулоқотида олий даражадаги келишувлар ва йирик кооперация лойиҳаларининг амалга оширилиши муҳокама қилинди.

Сўхбат аввалида Қозоғистон Президенти Қосим-Жомарт Тоқаев Президент Шавкат Мирзиёевни жорий йил 30 апрель куни Ўзбекистон Республикаси Конституциясига ўзгартришлар киритиш бўйича референдум муваффақиятли ўтказилгани билан дилдан кутлади.

Давлатимиз раҳбари, ўз навбатида, Қозоғистон етакчиси ва қардош халқини давлат байрами — Бирдамлик куни билан самимий табриклади.

Мулоқот чоғида давлат раҳбарларининг

қарорларини ўз навбатида амалга ошириш, энг аввало, устувор тармоқлардаги кооперация дастурларини ишлаб чиқиш ва бажариш масалаларига алоҳида эътибор қаратилди.

Шу муносабат билан ҳукуматларга Тошкент шаҳрида бўлиб ўтадиган Ҳукуматлараро комиссия йиғилиши давомида қўша лойиҳаларни жадаллаштириш юзасидан чора-тадбирлар кўриш топширилди.

Ўзбекистон ва Қозоғистон Президентлари бўлажак тадбирлар режасини ҳам қўриб чиқдилар.

Ўзбекистон ва Қирғизистон етакчилари товар айирбошлаш ҳажмини ошириш муҳимлигини қайд этдилар

1 май куни бўлиб ўтган телефон орқали мулоқотда Қирғиз Республикаси Президенти Саидр Жапаров Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёевни Конституция бўйича референдумнинг муваффақиятли натижалари ва ушбу тадбир юксак халқаро стандартларга мувофиқ ташкил этилгани билан табриклади.

Ўзбекистон билан Қирғизистон ўртасидаги кўп қиррали ҳамкорлик ва кенг қамровли стратегик шериклик муносабатлари жадал ривожланиб бораётгани катта мамнуният билан қайд этилди.

Саноат кооперацияси бўйича йирик лойиҳаларни илгари суришда амалий натижаларга эришилаётгани таъкидланди.

Қардош халқларимизни яқинлаштиришда ўш шаҳрида Бобур номидаги академик театрининг янгиланган биноси очилгани ва Қўқон шаҳрида

талабалар спартакиадаси ўтказилгани муҳим аҳамиятга эга бўлди.

Давлат раҳбарлари икки мамлакат оқсоқоллари ва ёшлари иштирокидаги Авлодлар мулоқотига пухта тайёргарлик кўриш бўйича топширик бердилар.

Минтақавий ҳамкорлик масалалари, шу жумладан, жорий йилнинг июнь ойида Қирғизистонда ўтказиладиган кўп томонлама саммитга тайёргарлик юзасидан ҳам фикр алмашилди.

Ў.А.

Ўзбекистон Республикаси Президентининг ҚАРОРИ

СОҒЛИҚНИ САҚЛАШ ТИЗИМИНИ РАҚАМЛАШТИРИШГА ДОИР ҚЎШИМЧА ЧОРА-ТАДБИРЛАР ТЎҒРИСИДА

Соғлиқни сақлаш тизимига илгор рақамли технологияларни татбиқ этиш, рақамли соғлиқни сақлаш платформасини яратиш, соҳанинг барча даражаларидаги даволаш профилактика муассасалари учун маълумотлар базаси комплексини жорий этиш, дастурий таъминот ва электрон платформани ишлаб чиқиш мақсадида:

1. Ўзбекистон Республикаси ва “KfW” банки ўртасида **“Рақамли соғлиқни сақлаш ислохотларини қўллаб-қувватлаш”** лойиҳасини (кейинги ўринларда — лойиҳа) молиялаштириш учун **5 йиллик имтиёзли давр билан 12 йил муддатга 45 миллион евро миқдорида қарз**

битими ҳамда **5,5 миллион евро миқдорида грант битими** имзоланганлиги маълумот учун қабул қилинсин.

2. Қўйидагилар:

“Рақамли соғлиқни сақлаш ислохотларини қўллаб-қувватлаш” лойиҳасининг **техник-иқтисодий кўрсаткичлари** 1-иловага мувофиқ;

“Рақамли соғлиқни сақлаш ислохотларини қўллаб-қувватлаш” лойиҳасини амалга ошириш доирасида “KfW” банкининг қарз маблағларини қайтариш, шу жумладан, қўшимча ҳақ ва фоизлар тўлашнинг **прогноз жадвали** 2-иловага мувофиқ;

(Давоми 7-бетда).

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Сенатининг қирқинчи ялпи мажлиси очилиши тўғрисида

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Сенатининг қирқинчи ялпи мажлиси 2023 йил 3 май куни соат 10:00 да Тошкент шаҳрида Олий Мажлис Сенатининг мажлислар залида ўз ишини бошлайди.

Ялпи мажлис видеоконференцалоқа тарзида жорий йилнинг 3-4 май кунлари ўтказилиши режалаштирилган.

Ялпи мажлис Сенатнинг “YouTube” тармоғидаги саҳифаси орқали тўғридан-тўғри ёритиб борилади.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ МАРКАЗИЙ САЙЛОВ КОМИССИЯСИНИНГ ҚАРОРИ

2023 ЙИЛ 30 АПРЕЛДА ЎТКАЗИЛГАН ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ РЕФЕРЕНДУМИНИНГ ЯҚУНЛАРИ ТЎҒРИСИДА

“Ўзбекистон Республикасининг референдуми тўғрисида”ги Ўзбекистон Республикаси Қонуни, шунингдек Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Қонунилик палатасининг “Ўзбекистон Республикаси Конституцияси тўғрисида”ги Ўзбекистон Республикаси Конституциявий қонуни лойиҳаси бўйича Ўзбекистон Республикаси референдумини ўтказиш ҳақида”ги 2023 йил 10 мартдаги 3017–IV-сонли ҳамда Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Сенатининг “Ўзбекистон Республикаси Конституцияси тўғрисида”ги Ўзбекистон Республикаси Конституциявий қонуни лойиҳаси бўйича Ўзбекистон Республикаси референдуми тўғрисида”ги 2023 йил 14 мартдаги СҚ-702–IV-сонли қарорларига мувофиқ, 2023 йил 30 апрель куни “Ўзбекистон Республикаси Конституцияси тўғрисида”ги Ўзбекистон Республикаси Конституциявий қонуни лойиҳаси бўйича Ўзбекистон Республикаси референдуми ўтказилди.

“Ўзбекистон Республикасининг референдуми тўғрисида”ги Ўзбекистон Республикаси Қонунининг 18, 38 ва 39-моддаларига мувофиқ ҳамда референдум ўтказувчи округ комиссияларининг округ бўйича референдум натижалари тўғрисидаги баённомалари асосида Ўзбекистон Республикаси Марказий сайлов комиссияси **қарор қилди:**

1. Референдум яқунларига қўра овоз

берувчилар рўйхатига киритилган **19 722 809** нафар фуқароларнинг ярмидан кўпи, яъни **16 667 097** нафари ёки **84,51** фоизи референдумда иштирок этганлигига асосланиб, **2023 йил 30 апрель** куни ўтказилган “Ўзбекистон Республикаси Конституцияси тўғрисида”ги Ўзбекистон Республикаси Конституциявий қонуни лойиҳаси бўйича Ўзбекистон Республикаси референдуми ўтказилди.

2. 2023 йил 30 апрель куни ўтказилган Ўзбекистон Республикаси референдумининг натижалари қуйидагича тасдиқлансин:

референдумда овоз берувчи фуқаролар рўйхатига киритилган Ўзбекистон Республикаси фуқароларининг умумий сони – **19 722 809** нафар;

овоз бериш бюллетенларининг олган фуқароларнинг сони – **16 667 097** нафар;

овоз беришда иштирок этган фуқароларнинг сони – **16 667 097** нафар ёки овоз берувчи фуқаролар рўйхатига киритилган Ўзбекистон Республикаси фуқароларининг умумий сонидан **84,51** фоиз;

референдумга қўйилган масалани ёқлаб **“Ҳа”** деб берилган овозлар сони

– **15 034 608** ёки овоз беришда иштирок этган фуқароларнинг **90,21** фоизи;

референдумга қўйилган масалага қарши **“Йўқ”** деб берилган овозлар сони – **1 558 817** ёки овоз беришда иштирок этган фуқароларнинг **9,35** фоизи;

ҳақиқий эмас деб топилган овоз бериш бюллетенларининг сони – **73 672** та.

3. Референдумда овоз беришда иштирок этган **16 667 097** нафар фуқароларнинг ярмидан кўпроги, яъни **15 034 608** нафари ёки **90,21** фоизи референдумга қўйилган “Сиз “Ўзбекистон Республикаси Конституцияси тўғрисида”ги Ўзбекистон Республикаси Конституциявий қонуни қабул қиласизми?” деган масалага **“Ҳа”** деб ёқлаб овоз берди.

4. “Ўзбекистон Республикаси Конституцияси тўғрисида”ги Ўзбекистон Республикаси Конституциявий қонуни **2023 йил 30 апрель** куни ўтказилган Ўзбекистон Республикаси ре-

ферендумида **умумхалқ овоз бериши орқали қабул қилинган деб ҳисоблансин.**

5. “Ўзбекистон Республикаси Конституцияси тўғрисида”ги Ўзбекистон Республикаси Конституциявий қонуни мазкур қарор **расмий эълон қилинган** кундан эътиборан **кучга киради.**

6. “Ўзбекистон Республикаси Конституцияси тўғрисида”ги Ўзбекистон Республикаси Конституциявий қонуни ҳамда мазкур қарор референдум яқунлари расмий эълон қилинган куннинг ўзида унинг ижросини ташкил этиш учун Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси палаталарига ва Ўзбекистон Республикаси Президентига юборилсин.

7. Мазкур қарор ҳамда референдумда қабул қилинган “Ўзбекистон Республикаси Конституцияси тўғрисида”ги Ўзбекистон Республикаси Конституциявий қонунининг матни Ўзбекистон Республикаси Марказий сайлов комиссиясининг веб-сайтида ва расмий манбаларда эълон қилинсин.

Ўзбекистон Республикаси
Марказий сайлов комиссияси раиси

Тошкент шаҳри,
2023 йил 1 май

3. НИЗАМХОДЖАЕВ

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИНИНГ КОНСТИТУЦИЯВИЙ ҚОНУНИ

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ КОНСТИТУЦИЯСИ ТЎҒРИСИДА

2023 йил 30 апрелда
Ўзбекистон Республикаси референдумида қабул қилинган

1-модда. 1992 йил 8 декабрда ўн иккинчи чақирiq Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгашининг ўн биринчи сессиясида қабул қилинган **Ўзбекистон Республикасининг Конституциясига** (Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгашининг Аxbоротномаси, 1993 йил, № 1, 4-модда; 1994 йил, № 1, 5-модда; Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Аxbоротномаси, 2003 йил, № 3-4, 27-модда; Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси палаталарининг Аxbоротномаси, 2007 йил, № 4, 162-модда; 2008 йил, № 12, 637-модда; 2011 йил, № 4, 100-модда; № 12/1, 343-модда; 2014 йил, № 4, 85-модда; 2017 йил, № 4, 134-модда, № 5, 200-модда; № 8, 383-модда; 2018 йил, № 10, 674-модда; 2019 йил, № 2, 47-модда, № 3, 162-модда, № 9, 588-модда; 2021 йил, № 2, 139, 140-моддалар) ўзгартариш ва қўшимчалар киритилиб, унинг қуйидаги янги тахрири тасдиқлансин:

«ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ
КОНСТИТУЦИЯСИ
МУҚАДДИМА

Биз, Ўзбекистоннинг ягона халқи, инсон ҳуқуқ ва эркинликларига, миллий ва умуминсоний қадриятларга, давлат суверенитети принципларига содиқлигимизни тантанали равишда эълон қилиб,

демократия, эркинлик ва тенглик, ижтимоий адолат ва бирдамлик ғояларига садоқатимизни намойн қилиб, инсон, унинг ҳаёти, эркинлиги, шаъни ва қадриятини олий қадрияти ҳисобланадиган инсонпарвар демократик давлатни, очик ва адолатли жамиятни барпо этиш борасида ҳозирги ва келажак авлодлар олдидаги юксак масъулиятимизни англаган ҳолда, давлатчилигимиз ривожининг уч минг йилдан зиёд тарихий тажрибасига, шунингдек жаҳон цивилизациясига бекиёс хисса қўшган буюк аждодларимизнинг илмий, маданий ва маънавий меросига таяниб, мамлакатимизнинг бебаҳо табиий бойлиқларини қўпайтиришга ҳамда ҳозирги ва келажак авлодлар учун асраб-авайлашга ҳамда атроф-муҳит мусаффолигини сақлашга астойдил аҳд қилиб, халқаро ҳуқуқнинг умумэтироф этилган принцип ва нормаларига асосланган ҳолда, Ўзбекистоннинг жаҳон ҳамжамияти, энг аввало, қўшни давлатлар билан дўстона муносабатларини ҳамкорлик, ўзаро қўллаб-қувватлаш, тинчлик ва тотувлик асосида мустақкамлаш ҳамда ривожлантиришга интилиб, фуқароларнинг муносиб ҳаёт кечиришини, миллатлараро ва конфессиялараро тотувликни, кўп миллатли жонажон Ўзбекистонимизнинг фаровонлигини ва гуллаб-яшнашини таъминлашни мақсад қилган ҳолда, ушбу Конституцияни қабул қиламиз ва эълон қиламиз.

БИРИНЧИ БЎЛИМ. АСОСИЙ ПРИНЦИПЛАР
1 боб. Давлат суверенитети

1-модда. Ўзбекистон – бошқарувнинг республика шаклига эга бўлган суверен, демократик, ҳуқуқий, ижтимоий ва дунёвий давлат.

Давлатнинг «Ўзбекистон Республикаси» ва «Ўзбекистон» деган номлари бир маънони англатади.

2-модда. Давлат халқ иродасини ифода этиб, унинг манфаатларига хизмат қилади. Давлат органлари ва мансабдор шахслар жамият ва фуқаролар олдида масъулдирлар.

3-модда. Ўзбекистон Республикаси ўзининг миллий-давлат ва маъмурий-худудий тузилишини, давлат ҳокимияти органларининг тизимини белгилайди, ички ва ташқи сиёсатини амалга оширади.

Ўзбекистоннинг давлат чегараси ва ҳудуди дахлсиз ва бўлинмасдир.

4-модда. Ўзбекистон Республикасининг давлат тили ўзбек тилидир.

(Давоми 2, 3, 4, 5, 6-бетларда).

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИНИНГ КОНСТИТУЦИЯВИЙ ҚОНУНИ

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ КОНСТИТУЦИЯСИ ТЎҒРИСИДА

◄ (Давоми. Бошланиши 1-бетда).

Ўзбекистон Республикаси ўз ҳудудида истиқомат қилувчи миллат ва элатларнинг тиллари, урф-одатлари ва аъналари ҳурмат қилинишини таъминлайди, уларнинг ривожланиши учун шароит яратади.

5-модда. Ўзбекистон Республикаси қонун билан тасдиқланадиган ўз давлат рамзлари – байроғи, герби ва мадҳиясига эга. Давлат рамзлари давлат ҳимоясидадир.

6-модда. Ўзбекистон Республикасининг пойтахти – Тошкент шаҳри.

II боб. Халқ ҳокимиятчилиги

7-модда. Халқ давлат ҳокимиятининг бирдан-бир манбаидир. Ўзбекистон Республикасида давлат ҳокимияти халқ манфаатларини кўзлаб ва Ўзбекистон Республикаси Конституцияси ҳамда унинг асосида қабул қилинган қонунлар ваколат берган органлар томонидангина амалга оширилади.

Конституцияда назарда тutilмаган тартибда давлат ҳокимияти ваколатларини ўзлаштириш, ҳокимият органлари фаолиятини тўхтатиб қўйиш ёки тугатиш, ҳокимиятнинг янги ва мувозий таркибларини тузиш Конституцияга хилоф ҳисобланади ва қонунга биноан жавобгарликка тортишга асос бўлади.

8-модда. Ўзбекистон халқини миллатидан қатъи назар, Ўзбекистон Республикасининг фуқаролари ташкил этади.

9-модда. Жамият ва давлат ҳаётининг энг муҳим масалалари халқ муҳокамасига тақдим этилади, умумхалқ овозига – референдумга қўйилади. Ўзбекистон Республикасида референдум ўтказиш тартиби қонун билан белгиланади.

10-модда. Ўзбекистон халқи номидан фақат у сайлаган Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси ва Президенти иш олиб бориши мумкин. Жамиятнинг бирон-бир қисми, сиёсий партия, жамоат бирлашмаси, ижтимоий ҳаракат ёки алоҳида шахс Ўзбекистон халқи номидан иш олиб боришга ҳақли эмас.

11-модда. Ўзбекистон Республикаси давлат ҳокимиятининг тизими – ҳокимиятнинг қонун чиқарувчи, ижро этувчи ва суд ҳокимиятига бўлиниши принципига асосланади.

12-модда. Ўзбекистон Республикасида ижтимоий ҳаёт сиёсий институтлар, мафкуралар ва фикрларнинг хилма-хиллиги асосида ривожланади.

Ҳеч қайси мафкура давлат мафкураси сифатида ўрнатилиши мумкин эмас.

13-модда. Ўзбекистон Республикасида демократия умуминсоний принципларга асосланади, уларга кўра инсон, унинг ҳаёти, эркинлиги, шаъни, кадр-қиммати ва бошқа ажралмас ҳуқуқлари олий қадрият ҳисобланади. Демократик ҳуқуқ ва эркинликлар Конституция ва қонунлар билан ҳимоя қилинади.

14-модда. Давлат ўз фаолиятини инсон фаровонлигини ва жамиятнинг барқарор ривожланишини таъминлаш мақсадида қонунийлик, ижтимоий адолат ва бирдамлик принциплари асосида амалга оширади.

III боб. Конституция ва қонуннинг устунлиги

15-модда. Ўзбекистон Республикасида Ўзбекистон Республикаси Конституцияси ва қонунларининг устунлиги сўзсиз тан олинади. Ўзбекистон Республикаси Конституцияси мамлакатнинг бутун ҳудудида олий юридик кучга эга, тўғридан-тўғри амал қилади ва ягона ҳуқуқий маконнинг асосини ташкил этади.

Ўзбекистон Республикасининг халқаро шартномалари халқаро ҳуқуқнинг умумэтироф этилган принцип ва нормалари билан бир қаторда Ўзбекистон Республикаси ҳуқуқий тизимининг таркибий қисмидир.

Агар Ўзбекистон Республикасининг халқаро шартномасида Ўзбекистон Республикасининг қонунида назарда тутилгандан бошқача қоидалар белгиланган бўлса, Ўзбекистон Республикасининг халқаро шартномаси қоидалари қўлланилади.

Давлат ва унинг органлари, бошқа ташкилотлар, мансабдор шахслар, фуқаролик жамияти институтлари ҳамда фуқаролар Конституция ва қонунларга мувофиқ иш юритадилар.

16-модда. Ушбу Конституциянинг бирорта қридаси Ўзбекистон Республикасининг ҳуқуқ ва манфаатларига, ушбу Конституциянинг биринчи бўлимида назарда тутилган асосий принцип ва нормаларга зарар етказадиган тарзда талқин этилиши мумкин эмас.

Ўзбекистон Республикасининг қонунлари ва бошқа норматив-ҳуқуқий ҳужжатлари Ўзбекистон Республикасининг Конституцияси асосида ва уни ижро этиш юзасидан қабул қилинади. Бирорта қонун ёки бошқа норматив-ҳуқуқий ҳужжат Конституциянинг принцип ва нормаларига зид бўлиши мумкин эмас.

IV боб. Ташқи сиёсат

17-модда. Ўзбекистон Республикаси халқаро муносабатларнинг тўла ҳуққли субъектидир.

Ўзбекистоннинг ташқи сиёсати давлатларнинг суверен тенглиги, куч ишлатмаслик ёки куч билан таҳдид қилмаслик, чегараларнинг бузилмаслиги, давлатларнинг ҳудудий яхлитлиги, низоларни тинч йўл билан ҳал этиш, бошқа давлатларнинг ички ишларига аралашмаслик принципларига

ҳамда халқаро ҳуқуқнинг умумэтироф этилган бошқа принцип ва нормаларига асосланади.

18-модда. Ўзбекистон Республикаси давлатлар ва халқаро ташкилотлар билан икки ва кўп томонлама муносабатларни ҳар тарафлама ривожлантиришга қаратилган тинчликсевар ташқи сиёсатни амалга оширади. Ўзбекистон Республикаси давлатнинг, халқнинг олий манфаатларидан, унинг фаровонлиги ва хавфсизлигидан келиб чиққан ҳолда иттифоқлар тузиши, ҳамдўстликларга ва бошқа давлатлараро тузилмаларга кириши ҳамда улардан чиқishi мумкин.

ИКСИЧ БЎЛИМ. ИНСОН ВА ФУҚАРОНИНГ АСОСИЙ ҲУҚУҚЛАРИ, ЭРКИНЛИКЛАРИ ВА БУРЧЛАРИ

V боб. Умумий қоидалар

19-модда. Ўзбекистон Республикасида инсоннинг ҳуқуқ ва эркинликлари халқаро ҳуқуқнинг умумэтироф этилган нормаларига биноан ҳамда ушбу Конституцияга мувофиқ эътироф этилади ва кафолатланади. Инсон ҳуқуқ ва эркинликлари ҳар кимга туғилганидан бошлаб тегишли бўлади.

Ўзбекистон Республикасида барча фуқаролар бир хил ҳуқуқ ва эркинликларга эга бўлиб, жинси, irqи, миллати, тили, дини, этникиди, ижтимоий келиб чиқиши, ижтимоий мавқеидан қатъи назар, қонун олдида тенгдирлар. Имтиёзлар фақат қонунга мувофиқ белгиланади ва ижтимоий адолат принципларига мос бўлиши шарт.

20-модда. Ўзбекистон Республикаси фуқароси ва давлат бир-бирига нисбатан ўзаро ҳуқуқ ва мажбуриятлар билан боғлиқдир. Инсоннинг Конституция ва қонунларда мустаҳкамлаб қўйилган ҳуқуқ ва эркинликлари дахлсиздир ҳамда улардан суд қарорисиз маҳрум этишга ёки уларни чеклаб қўйишга ҳеч ким ҳақли эмас. Инсоннинг ҳуқуқ ва эркинликлари бевосита амал қилади. Инсоннинг ҳуқуқ ва эркинликлари қонунларнинг, давлат органлари, фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органлари, уларнинг мансабдор шахслари фаолиятининг моҳияти ва мазмунини белгилайди. Давлат органлари томонидан инсонга нисбатан қўлланиладиган ҳуқуқий таъсир чоралари мутаносиблик принципига асосланиши ва қонунларда назарда тутилган мақсадларга эришиш учун етарли бўлиши керак. Инсон билан давлат органларининг ўзаро муносабатларида юзага келадиган қонунчиликдағи барча зиддиятлар ва ноаниқликлар инсон фойдасига талқин этилади.

21-модда. Ҳар бир инсон ўз шахсини эркин камол топтириш ҳуқуқига эга. Ҳеч кимга унинг розилигисиз қонунчиликда белгиланмаган мажбурият юклатилиши мумкин эмас. Инсон ўз ҳуқуқ ва эркинликларини амалга оширишда бошқа шахсларнинг, жамият ҳамда давлатнинг ҳуқуқлари, эркинликлари ва қонуний манфаатларига путур етказмаслиги шарт. Инсоннинг ҳуқуқ ва эркинликлари фақат қонунга мувофиқ ва фақат конституциявий тузумни, аҳолининг соғлиғини, ижтимоий ахлоқни, бошқа шахсларнинг ҳуқуқ ва эркинликларини ҳимоя қилиш, жамоат хавфсизлигини ҳамда жамоат тартибини таъминлаш мақсадида зарур бўлган доирада чекланиши мумкин.

VI боб. Фуқаролик

22-модда. Ўзбекистон Республикасининг бутун ҳудудида ягона фуқаролик ўрнатилади. Ўзбекистон Республикасининг фуқаролиги, унга қандай асосларда эга бўлганликдан қатъи назар, ҳамма учун тенгдир. Қорақалпоғистон Республикасининг фуқароси айна вақтда Ўзбекистон Республикасининг фуқароси ҳисобланади. Фуқароликка эга бўлиш ва уни йўқотиш асослари ҳамда тартиби қонун билан белгиланади.

23-модда. Ўзбекистон Республикаси ўз ҳудудида ҳам, унинг ташқарисида ҳам ўз фуқароларини ҳимоя қилиш ва уларга ҳомийлик кўрсатишни кафолатлайди. Ўзбекистон Республикаси фуқароси Ўзбекистондан ташқарига мажбурий чиқариб юборилиши ёки бошқа давлатга бериб юборилиши мумкин эмас. Давлат хорижда яшаётган ватандошлар билан алоқаларни сақлаб қолиш ҳамда ривожлантириш тўғрисида халқаро ҳуқуқ нормаларига мувофиқ гамҳўрлик қилади.

24-модда. Ўзбекистон Республикаси ҳудудидаги чет эл фуқароларининг ва фуқаролиги бўлмаган шахсларнинг ҳуқуқ ва эркинликлари халқаро ҳуқуқ нормаларига мувофиқ таъминланади. Улар Ўзбекистон Республикасининг Конституцияси, қонунлари ва халқаро шартномалари билан белгиланган бурчларни адо этадилар.

VII боб. Шахсий ҳуқуқ ва эркинликлар

25-модда. Яшаш ҳуқуқи ҳар бир инсоннинг ажралмас ҳуқуқидир ва у қонун билан муҳофаза қилинади. Инсон ҳаётига суиқасд қилиш энг оғир жиноятдир. Ўзбекистон Республикасида ўлим жазоси тақиқланади.

26-модда. Инсоннинг шаъни ва кадр-қиммати дахлсиздир. Ҳеч нарса уларни камситиш учун асос бўлиши мумкин эмас. Ҳеч ким қийноққа солиниши, зўравонликка, бошқа шафқатсиз, ғайринисоний ёки инсон кадр-қимматини камситувчи муомалага ёхуд жазога дучор этилиши мумкин эмас. Ҳеч кимда унинг розилигисиз тиббий ва илмий тажрибалар ўтказилиши мумкин эмас.

27-модда. Ҳар ким эркинлик ва шахсий дахлсизлик ҳуқуқига эга. Ҳеч ким қонунга асосланмаган ҳолда хибсга олиниши, ушлаб турилиши, қамоққа олиниши, қамоқда сақланиши ёки унинг озодлиги бошқача тарзда чекланиши мумкин эмас. Ҳибсга олишга, қамоққа олишга ва қамоқда сақлашга фақат суднинг қарорига кўра йўл қўйилади. Шахс суднинг қарорисиз қирқ саккиз соатдан ортиқ муддат ушлаб турилиши мумкин эмас. Шахсни ушлаш чоғида унга тушунарли тилда унинг ҳуқуқлари ва ушлаб турилиши асослари тушунтирилиши шарт.

28-модда. Жиноят содир этганликда айбланаётган шахс унинг айби қонунда назарда тутилган тартибда ошқора суд муҳокамаси йўли билан исботланмагунча ва суднинг қонуний кучга кирган ҳукми билан аниқланмагунча айбсиз деб ҳисобланади. Айбланувчига ўзини ҳимоя қилиш учун барча имкониятлар таъминланади. Айбдорликка оид барча шубҳалар, агар уларни бартараф этиш имкониятлари тугаган бўлса, гумон қилинувчининг, айбланувчининг, судланувчининг ёки маҳкумининг фойдасига ҳал қилиниши керак. Гумон қилинувчи, айбланувчи ёки судланувчи ўзининг айбсизлигини исботлаши шарт эмас ва исталган вақтда сукут сақлаш ҳуқуқидан фойдаланиши мумкин. Ҳеч ким ўзига ва яқин қариндошларига қарши гувоҳлик беришга мажбур эмас. Агар шахснинг ўз айбини тан олганлиги унга қарши ягона далил бўлса, у айбдор деб топилиши ёки жазога тортилиши мумкин эмас. Озодликдан маҳрум этилган шахслар ўзига нисбатан инсоний муомалада бўлиниши ҳамда инсон шахсига хос бўлган шаъни ва кадр-қиммати ҳурмат қилиниши ҳуқуқига эга. Шахснинг судланганлиги ва бундан келиб чиқадиган ҳуқуқий оқибатлар унинг қариндошлари ҳуқуқларини чеклаш учун асос бўлиши мумкин эмас.

29-модда. Ҳар кимга малакали юридик ёрдам олиш ҳуқуқи кафолатланади. Қонунда назарда тутилган ҳолларда юридик ёрдам давлат ҳисобидан кўрсатилади. Ҳар бир шахс жиноят процессининг ҳар қандай босқичида, шахс ушланганида эса унинг ҳаракатланиш эркинлиги ҳуқуқи амалда чекланган пайтдан эътиборан ўз танловига кўра адвокат ёрдамидан фойдаланиш ҳуқуқига эга. Гумон қилинувчи, айбланувчи ёки судланувчи айбловнинг моҳияти ва асослари тўғрисида хабардор қилиниш, унга қарши ёки унинг фойдасига гувоҳлик бераётган шахсларнинг сўроқ қилинишини талаб этиш, таржимон ёрдамидан фойдаланиш ҳуқуқига эга. Қонунни бузган ҳолда олинган далиллардан одил судловни амалга ошириш чоғида фойдаланишга йўл қўйилмайди. Жиноят учун ҳукм қилинган ҳар ким қонунда белгиланган тартибда ҳукмнинг юқори турувчи суд томонидан қайта кўриб чиқилиши ҳуқуқига, шунингдек афв этиш ёки жазони енгиллаштириш тўғрисида илтимос қилиш ҳуқуқига эга. Ҳуқуқбузарликлардан жабрланганларнинг ҳуқуқлари қонун билан муҳофаза қилинади. Давлат жабрланганларга ҳимояланишни ва одил судловдан фойдаланишни таъминлайди, уларга етказилган зарарнинг ўрни қопланиши учун шарт-шароитлар яратади.

30-модда. Ҳеч ким расмий эълон қилинмаган қонун асосида ҳукм қилиниши, жазога тортилиши, мол-мулкидан ёки бирон-бир ҳуқуқидан маҳрум этилиши мумкин эмас. Ҳеч ким айна бир жиноят учун такроран ҳукм қилиниши мумкин эмас.

31-модда. Ҳар бир инсон шахсий ҳаётининг дахлсизлиги, шахсий ва оилавий сирга эга бўлиш, ўз шаъни ва кадр-қимматини ҳимоя қилиш ҳуқуқига эга. Ҳар ким ёзишмалари, телефон орқали сўзлашувлари, почта, электрон ва бошқа хабарлари сир сақланиши ҳуқуқига эга. Ушбу ҳуқуқнинг чекланишига фақат қонунга мувофиқ ва суднинг қарорига асосан йўл қўйилади. Ҳар ким ўз шахсига доир маълумотларнинг ҳимоя қилиниши ҳуқуқига, шунингдек нотўғри маълумотларнинг тузатилишини, ўзи тўғрисида қонунга хилоф йўл билан тўпланган ёки ҳуқуқий асосларга эга бўлмай қолган маълумотларнинг йўқ қилинишини талаб қилиш ҳуқуқига эга. Ҳар ким уй-жой дахлсизлиги ҳуқуқига эга. Ҳеч ким уй-жойга унда яшовчи шахсларнинг хоҳишига қарши кириши мумкин эмас. Уй-жойга киришга, шунингдек унда олиб қўйишни ва кўздан кечиришни ўтказишга фақат қонунда назарда тутилган ҳолларда ва тартибда йўл қўйилади. Уй-жойда тинтув ўтказишга фақат қонунга мувофиқ ва суднинг қарорига асосан йўл қўйилади.

32-модда. Қонуний асосларда Ўзбекистон Республикаси ҳудудида бўлиб турган ҳар ким мамлакат бўйлаб эркин ҳаракатланиш, турар ва яшаш жойини танлаш ҳуқуқига эга, бундан қонунда белгиланган чекловлар мустасно. Ҳар ким Ўзбекистондан ташқарига эркин чиқиш ҳуқуқига эга, бундан қонунда белгиланган чекловлар мустасно. Ўзбекистон Республикаси фуқароси Ўзбекистонга тўсқинликсиз қайтиш ҳуқуқига эга.

33-модда. Ҳар ким фирқалар, сўз ва эътиқод эркинлиги ҳуқуқига эга. Ҳар ким исталган ахборотни излаш, олиш ва тарқатиш ҳуқуқига эга. Давлат Интернет жаҳон ахборот тармоғидан фойдаланишни таъминлаш учун шарт-шароитлар яратади. Ахборотни излаш, олиш ва тарқатишга бўлган ҳуқуқни чеклашга фақат қонунга мувофиқ ҳамда фақат конституциявий тузумни, аҳолининг соғлиғини, ижтимоий ахлоқни, бошқа шахсларнинг ҳуқуқ ва эркинликларини ҳимоя қилиш, жамоат хавфсизлигини ҳамда жамоат тартибини таъминлаш, шунингдек давлат сирлари ёки қонун билан қўриқладиган бошқа сир ошқор этилишининг олдини олиш мақсадида зарур бўлган доирада йўл қўйилади.

34-модда. Давлат органлари ва ташкилотлари, фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органлари, уларнинг мансабдор шахслари ҳар кимга ўз ҳуқуқлари ҳамда қонуний манфаатларига дахлдор бўлган ҳужжатлар, қарорлар ва бошқа материаллар билан танишиш имкониятини таъминлаши шарт.

35-модда. Ҳамма учун виждон эркинлиги кафолатланади. Ҳар ким хоҳлаган динга эътиқод қилиш ёки ҳеч қайси динга эътиқод қилмаслик ҳуқуқига эга. Диний қарашларни мажбуран сингдиришга йўл қўйилмайди.

VIII боб. Сиёсий ҳуқуқлар

36-модда. Ўзбекистон Республикасининг фуқаролари жамият ва давлат ишларини бошқаришда бевосита ҳамда ўз вакиллари орқали иштирок этиш ҳуқуқига эга. Бундай иштирок этиш ўзини ўзи бошқариш, референдумлар ўтказиш ва давлат органларини демократик тарзда шакллантириш, шунингдек давлат органларининг фаолияти устидан жамоатчилик назорати воситасида амалга оширилади. Давлат органларининг фаолияти устидан жамоатчилик назоратини амалга ошириш тартиби қонун билан белгиланади.

37-модда. Ўзбекистон Республикасининг фуқаролари давлат хизматига киришда тенг ҳуқуққа эгадирлар. Давлат хизматини ўташ билан боғлиқ чекловлар қонун билан белгиланади.

38-модда. Фуқаролар ўз ижтимоий фаолликларини Ўзбекистон Республикаси қонунларига мувофиқ митинглар, йиғилишлар ва намойишлар шаклида амалга ошириш ҳуқуқига эга. Ҳокимият органлари фақат хавфсизлик нўқтаи назаридангина бундай тадбирлар ўтказилишини тўхтатиш ёки тақиқлаш ҳуқуқига эга.

39-модда. Ўзбекистон Республикаси фуқаролари касаба уюшмаларига, сиёсий партияларга ва бошқа жамоат бирлашмаларига уюшиш, оммавий ҳаракатларда иштирок этиш ҳуқуқига эгадирлар.

Сиёсий партияларда, жамоат бирлашмаларида, оммавий ҳаракатларда, шунингдек давлат ҳокимияти вакиллик органларида озчиликни ташкил этувчи мухолифатчи шахсларнинг ҳуқуқлари, эркинликлари ва кадр-қимматини ҳеч ким камситиши мумкин эмас.

40-модда. Ҳар ким бевосита ўзи ва бошқалар билан биргаликда давлат органларига ҳамда ташкилотларига, фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органларига, мансабдор шахсларга ёки халқ вакилларига аризалар, тақлифлар ва шикоятлар билан мурожаат қилиш ҳуқуқига эга. Аризалар, тақлифлар ва шикоятлар қонунда белгиланган тартибда ва муддатларда кўриб чиқилиши шарт.

IX боб. Иқтисодий, ижтимоий, маданий ва экологик ҳуқуқлар

41-модда. Ҳар бир шахс мулкдор бўлишга ҳақли. Банк операцияларининг, омонатларнинг ва ҳисобварақларнинг сир тутилиши, шунингдек мерос ҳуқуқи қонун билан кафолатланади.

42-модда. Ҳар ким муносиб меҳнат қилиш, касб ва фаолият турини эркин танлаш, хавфсизлик ва гигиена талабларига жавоб берадиган қулай меҳнат шароитларида ишлаш, меҳнати учун ҳеч қандай камситишларсиз ҳамда меҳнатга ҳақ тўлашнинг белгиланган энг кам миқдоридан кам бўлганган тарзда адолатли ҳақ олиш, шунингдек ишсизликдан қонунда белгиланган тартибда ҳимояланиш ҳуқуқига эга. Меҳнатга ҳақ тўлашнинг энг кам миқдори инсоннинг муносиб турмуш даражасини таъминлаш зарурати ҳисобга олинган ҳолда белгиланади.

Ҳомиладорлиги ёки боласи борлиги сабабли аёлларни ишга қабул қилишни рад этиш, ишдан бўшатиш ва уларнинг иш ҳақини камайитириш тақиқланади.

43-модда. Давлат фуқароларнинг бандлигини таъминлаш, уларни ишсизликдан ҳимоя қилиш, шунингдек камбағалликни қисқартириш чораларини кўради. Давлат фуқароларнинг касбий тайёргарлигини ва қайта тайёрланишини ташкил этади ҳамда рағбатлантиради.

44-модда. Суд қарори билан тайинланган жазони ижро этиш тартибидан ёхуд қонунда назарда тутилган бошқа ҳоллардан ташқари мажбурий меҳнат тақиқланади. Болалар меҳнатининг боланинг соғлиғига, хавфсизлигига, ахлоқига, ақлий ва жисмоний ривожланишига хавф солувчи, шу жумладан унинг таълим олишига тўсқинлик қилувчи ҳар қандай шакллари тақиқланади.

45-модда. Ҳар ким дам олиш ҳуқуқига эга. Ёлланиб ишловчиларга дам олиш ҳуқуқи иш вақтининг давомийлигини, дам олиш ва ишланмайдиган байрам кунларини, ҳақ тўланадиган ҳар йилги меҳнат таътилини белгилаш орқали таъминланади.

46-модда. Ҳар ким қариганда, меҳнат қобилиятини йўқотганда, ишсизликда, шунингдек боқувчисини йўқотганда ва қонунда назарда тутилган бошқа ҳолларда ижтимоий таъминот ҳуқуқига эга. Қонунда белгиланган пенсиялар, нафақалар ва бошқа турдаги ижтимоий ёрдамнинг миқдорларини расман белгиланган энг кам истёмоъл харажатларидан оз бўлиши мумкин эмас.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИНИНГ КОНСТИТУЦИЯВИЙ ҚОНУНИ

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ КОНСТИТУЦИЯСИ ТЎҒРИСИДА

◀ (Давоми. Бошланиши 1, 2-бетларда).

47-модда.

Хар ким уй-жойли бўлиш ҳуқуқига эга.

Ҳеч ким суднинг қарорисиз ва қонунга зид тарзда уй-жойидан маҳрум этилиши мумкин эмас. Уй-жойидан маҳрум этилган мулкдорга уй-жойнинг қиймати ҳамда у кўрган зарарларнинг ўрни қонунда назарда тутилган ҳолларда ва тартибда олдидан ҳамда тенг қийматда қопланиши таъминланади.

Давлат уй-жой курилишини рағбатлантиради ва уй-жойга бўлган ҳуқуқнинг амалга оширилиши учун шарт-шароитлар яратади.

Аҳолининг ижтимоий жиҳатдан эҳтиёжманд тоифаларини уй-жой билан таъминлаш тартиби қонун билан белгиланади.

48-модда.

Хар ким соғлигини сақлаш ва малакали тиббий хизматдан фойдаланиш ҳуқуқига эга.

Ўзбекистон Республикаси фуқарolari тиббий ёрдамнинг кафолатланган ҳажмини қонунда белгиланган тартибда давлат ҳисобидан олишга ҳақли.

Давлат соғлиқни сақлаш тизимини, унинг давлат ва нодавлат шакллари, тиббий суғуртанинг ҳар хил турларини ривожлантириш, аҳолининг санитария-эпидемиологик осойишталигини таъминлаш чораларини кўради.

Давлат жисмоний тарбия ва спортни ривожлантириш, аҳоли ўртасида соғлом турмуш тарзини шакллантириш учун шарт-шароитлар яратади.

49-модда.

Хар ким кулай атроф-муҳитга, унинг ҳолати тўғрисидаги ишончли ахборотга эга бўлиш ҳуқуқига эга.

Давлат фуқароларнинг экологик ҳуқуқларини таъминлаш ва атроф-муҳитга зарарли таъсир кўрсатилишига йўл қўймаслиқ мақсадида шаҳарсозлик фаолияти соҳасида жамоатчилик назоратини амалга ошириш учун шарт-шароитлар яратади.

Шаҳарсозлик ҳужжатларининг лойиҳалари қонунда белгиланган тартибда жамоатчилик муҳокамасидан ўтказилади.

Давлат барқарор ривожланиш принципига мувофиқ, атроф-муҳитни яхшилаш, тиклаш ва муҳофаза қилиш, экологик мувозанатни сақлаш бўйича чора-тадбирларни амалга оширади.

Давлат Оролбўйи минтақасининг экологик тизимини муҳофаза қилиш ҳамда тиклаш, минтақани ижтимоий ва иқтисодий жиҳатдан ривожлантириш юзасидан чоралар кўради.

50-модда.

Хар ким таълим олиш ҳуқуқига эга.

Давлат узлуқсиз таълим тизими, унинг ҳар хил турлари ва шакллари, давлат ва нодавлат таълим ташкилотлари ривожланишини таъминлайди.

Давлат мактабгача таълим ва тарбияни ривожлантириш учун шарт-шароитлар яратади.

Давлат бепул умумий ўрта таълим ва бошланғич профессионал таълим олишни кафолатлайди. Умумий ўрта таълим мажбурийдир.

Мактабгача таълим ва тарбия, умумий ўрта таълим давлат назоратидадир.

Таълим ташкилотларида алоҳида таълим эҳтиёжларига эга бўлган болалар учун инклюзив таълим ва тарбия таъминланади.

51-модда.

Фуқаролар давлат таълим ташкилотларида танлов асосида давлат ҳисобидан олий маълумот олишга ҳақли.

Олий таълим ташкилотлари қонунга мувофиқ академик эркинлик, ўзини ўзи бошқариш, тадқиқотлар ўтказиш ва ўқитиш эркинлиги ҳуқуқига эга.

52-модда.

Ўзбекистон Республикасида ўқитувчининг меҳнати жамият ва давлатни ривожлантириш, соғлом, баркамол авлодни шакллантириш ҳамда тарбиялаш, халқнинг маънавий ва маданий салohиятини сақлаш ҳамда бойитишнинг асоси сифатида эътироф этилади.

Давлат ўқитувчиларнинг шаъни ва кадр-қимматини ҳимоя қилиш, уларнинг ижтимоий ва моддий фаровонлиги, касбий жиҳатдан ўсиши тўғрисида гамхўрлик қилади.

53-модда.

Хар кимга илмий, техникавий ва бадийий ижод эркинлиги, маданият ютуқларидан фойдаланиш ҳуқуқи кафолатланади. Интеллектуал мулк қонун билан муҳофаза қилинади.

Давлат жамиятнинг маданий, илмий ва техникавий ривожланиши ҳақида гамхўрлик қилади.

Х боб. Инсон ҳамда фуқаронинг ҳуқуқ ва эркинликлари кафолатлари
54-модда. Инсоннинг ҳуқуқ ва эркинликларини таъминлаш давлатнинг олий мақсадидир. Давлат инсон ҳамда фуқаронинг Конституция ва қонунларда мустаҳкамланган ҳуқуқлари ва эркинликларини таъминлайди.
55-модда. Хар ким ўз ҳуқуқ ва эркинликларини қонунда тақиқланмаган барча усуллар билан ҳимоя қилишга ҳақли. Хар кимга ўз ҳуқуқ ва эркинликларини суд орқали ҳимоя қилиш, давлат органларининг ҳамда бошқа ташкилотларнинг, улар мансабдор шахсларининг қонунга хилоф қарорлари, ҳаракатлари ва ҳаракатсизлиги устидан судга шикоят қилиш ҳуқуқи кафолатланади. Хар кимга бузилган ҳуқуқ ва эркинликларини тиклаш учун унинг иши қонунда белгиланган муддатларда ваколатли, мустақил ҳамда ҳолис суд томонидан қўриб чиқилиши ҳуқуқи кафолатланади. Хар ким Ўзбекистон Республикасининг қонунчилигига ва халқро шартномаларига мувофиқ, агар давлатнинг ҳуқуқий ҳимояга доир барча икчи воситаларидан фойдаланиб бўлинган бўлса, инсоннинг ҳуқуқ ва эркинликларини ҳимоя қилувчи халқро органларга муурожаат этишга ҳақли. Хар ким давлат органларининг ёҳуд улар мансабдор шахсларининг қонунга хилоф қарорлари, ҳаракатлари ёки ҳаракатсизлиги туфайли етказилган зарарнинг ўрни давлат томонидан қопланиши ҳуқуқига эга.

56-модда.

Инсон ҳуқуқлари бўйича миллий институтлар инсон ҳуқуқлари ва эркинликларини ҳимоя қилишнинг мавжуд шакллари ҳамда воситаларини тўлдиради, фуқаролик жамиятини ривожлантиришга ва инсон ҳуқуқлари маданиятини юксалтиришга кумаклашади.

Давлат инсон ҳуқуқлари бўйича миллий институтлар фаолиятини ташкил этиш учун шарт-шароитлар яратади.

57-модда.

Меҳнатга лаёқатсиз ва ёлғиз кексалар, ногиронлиги бўлган шахслар ҳамда аҳолининг ижтимоий жиҳатдан эҳтиёжманд бошқа тоифаларининг ҳуқуқлари давлат ҳимоясидадир.

Давлат аҳолининг ижтимоий жиҳатдан эҳтиёжманд тоифаларининг турмуш сифатини оширишга, жамият ва давлат ҳаётида тўлақонли иштирок этиши учун уларга шарт-шароитлар яратишга ҳамда уларнинг асосий ҳаётий эҳтиёжларини мустақил равишда таъминлаш имкониятларини кенгайтиришга қаратилган чораларни кўради.

Давлат ногиронлиги бўлган шахсларнинг ижтимоий, иқтисодий ва маданий соҳалар объектлари ва хизматларирдан тўлақонли фойдаланиши учун шарт-шароитлар яратади, уларнинг ишга жойлашишига, таълим олишига кўмаклашади, уларга зарур бўлган ахборотни тўсқинликсиз олиш имкониятини таъминлайди.

58-модда.

Хотин-қизлар ва эркаклар тенг ҳуқуқлидирлар.

Давлат хотин-қизлар ва эркакларга жамият ҳамда давлат ишларини бошқаришда, шунингдек жамият ва давлат ҳаётининг бошқа соҳаларида тенг ҳуқуқ ва имкониятларни таъминлайди.

XI боб. Фуқароларнинг бурчлари

59-модда.

Барча фуқаролар Конституцияда белгилаб қўйилган бурчларини бажарадилар.

60-модда.

Фуқаролар Конституция ва қонунларга риоя этишга, бошқа инсонларнинг ҳуқуқлари, эркинликлари, шаъни ва кадр-қимматини ҳурмат қилишга мажбурдирлар.

61-модда.

Фуқаролар Ўзбекистон халқининг тарихий, маънавий, маданий, илмий ва табиий меросини асраб-авайлаши шарт. Тарихий, маънавий, маданий, илмий ва табиий мерос давлат томонидан муҳофаза қилинади.

62-модда.

Фуқаролар атроф табиий муҳитга эҳтиёткорона муносабатда бўлишга мажбурдирлар.

63-модда.

Фуқаролар қонун билан белгиланган солиқлар ва йиғимларни тўлаши шарт.

Солиқ ва йиғимлар адолатли бўлиши ҳамда фуқароларнинг конституциявий ҳуқуқларини амалга оширишига тўсқинлик қилмаслиги керак.

64-модда.

Ўзбекистон Республикасини ҳимоя қилиш Ўзбекистон Республикаси ҳар бир фуқаросининг бурчидир. Фуқаролар қонунда белгиланган тартибда ҳарбий ёки муқобил хизматни ўташга мажбурдирлар.

УЧИНЧИ БЎЛИМ. ЖАМИЯТ ВА ШАХС
XII боб. Жамиятнинг иқтисодий негизлари

65-модда.

Фуқаролар фаровонлигини оширишга қаратилган Ўзбекистон иқтисодиётининг негизини хилма-хил шакллардаги мулк ташкил этади. Давлат бозор муносабатларини ривожлантириш ва ҳалол рақобат учун шарт-шароитлар яратади, истеъмолчиларнинг ҳуқуқлари устуворлигини ҳисобга олган ҳолда иқтисодий фаолият, тадбиркорлик ва меҳнат қилиш эркинлигини кафолатлайди.

Ўзбекистон Республикасида барча мулк шаклларининг тенг ҳуқуқлилиги ва ҳуқуқий жиҳатдан ҳимоя қилиниши таъминланади.

Хусусий мулк дахлсиздир. Мулкдор ўз мол-мулкидан қонунда назарда тутилган ҳоллардан ва тартибдан ташқари ҳамда суднинг қарорига асосланмаган ҳолда маҳрум этилиши мумкин эмас.

66-модда.

Мулкдор ўзига тегишли бўлган мол-мулкка ўз хоҳишича эғалик қилади, ундан фойдаланади ва уни тасарруф этади. Мол-мулкдан фойдаланиш атроф-муҳитга зарар етказмаслиги, бошқа шахсларнинг, жамият ва давлатнинг ҳуқуқларини ҳамда қонуний манфаатларини бузмаслиги керак.

67-модда.

Давлат кулай инвестициявий ва ишбилармонлик муҳитини таъминлайди.

Тадбиркорлар қонунчиликка мувофиқ ҳар қандай фаолиятни амалга оширишга ва ўз фаолияти йўналишларини мустақил равишда танлашга ҳақли.

Ўзбекистон Республикаси ҳудудида иқтисодий макон бирлиги, товарлар, хизматлар, меҳнат ресурслари ва молиявий маблағларнинг эркин ҳаракатланиши кафолатланади.

Монопол фаолият қонун билан тартибга солинади ва чекланади.

68-модда.

Ер, ер ости бойликлари, сув, ўсимлик ва ҳайвонот дунёси ҳамда бошқа табиий ресурслар умуммиллий бойликдир, улардан оқилона фойдаланиш зарур ва улар давлат муҳофазасидадир.

Ер қонунда назарда тутилган ҳамда ундан оқилона фойдаланишни ва уни умуммиллий бойлик сифатида муҳофаза қилишни таъминловчи шартлар асосида ва тартибда хусусий мулк бўлиши мумкин.

XIII боб. Фуқаролик жамияти институтлари

69-модда.

Фуқаролик жамияти институтлари, шу жумладан жамоат бирлашмалари ва бошқа нодавлат нотижорат ташкилотлари,

фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органлари, оммавий ахборот воситалари фуқаролик жамиятининг асосини ташкил этади.

Фуқаролик жамияти институтларининг фаолияти қонунга мувофиқ амалга оширилади.

70-модда.

Ўзбекистон Республикасида касаба уюшмалари, сиёсий партиялар, олимларнинг жамиятлари, хотин-қизлар ташкилотлари, фаҳрийлар, ёшлар ва ногиронлиги бўлган шахслар ташкилотлари, ижодий уюшмалар, оммавий ҳаракатлар ҳамда фуқароларнинг бошқа бирлашмалари жамоат бирлашмалари сифатида эътироф этилади.

Жамоат бирлашмаларини тарқатиб юбориш, уларнинг фаолиятини тақиқлаб ёки чеклаб қўйиш фақат суд қарори асосидагина амалга оширилади.

71-модда.

Конституциявий тузумни зўрлик билан ўзгартиришни мақсад қилиб қўювчи, Ўзбекистоннинг давлат суверенитетига, ҳудудий яхлитлигига ва хавфсизлигига қарши чикувчи, урушни, ижтимоий, миллий, ирқий ҳамда диний адоватни тарғиб қилувчи, фуқароларнинг конституциявий ҳуқуқлари ва эркинликларига, аҳолининг соғлигига, ижтимоий ахлоққа тажовуз қилувчи сиёсий партияларнинг, бошқа нодавлат нотижорат ташкилотларининг, шунингдек миллий ва диний белгиларига кўра сиёсий партияларнинг, ҳарбийлаштирилган бирлашмаларнинг ташкил этилиши ва фаолияти тақиқланади.

Махфий жамиятлар ва бирлашмалар ташкил этиш тақиқланади.

72-модда.

Давлат нодавлат нотижорат ташкилотларининг ҳуқуқлари ва қонуний манфаатларига риоя этилишини таъминлайди, уларга жамият ҳаётида иштирок этиш учун тенг ҳуқуқий имкониятлар яратади.

Давлат органлари ва мансабдор шахсларнинг нодавлат нотижорат ташкилотлари фаолиятига аралашишига, шунингдек нодавлат нотижорат ташкилотларининг давлат органлари ва мансабдор шахслар фаолиятига аралашishiга йўл қўйилмайди.

73-модда.

Касаба уюшмалари ходимларнинг ижтимоий-иқтисодий ҳуқуқларини ва манфаатларини ифода этадилар ва ҳимоя қиладилар. Касаба уюшмаларига аъзо бўлиш ихтиёрийдир.

74-модда.

Сиёсий партиялар турли ижтимоий табақа ва гуруҳларнинг сиёсий иродасини ифодалайдилар ва ўзларининг демократик йўл билан сайлаб қўйилган вакиллари орқали давлат ҳокимиятини тузишда иштирок этадилар. Сиёсий партиялар ўз фаолиятининг молиялаштирилиши манбалари ҳақида Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Қонунчилик палатасига ёки у ваколат берган органга белгиланган тартибда ошқора ҳисоботлар тақдим этадилар.

75-модда.

Диний ташкилотлар давлатдан ажратилган ҳамда қонун олдida тенгдирлар. Давлат диний ташкилотларнинг фаолиятига аралашмайди.

Давлат қонунда белгиланган тартибда фаолият кўрсатаётган диний ташкилотлар фаолиятининг эркинлигини кафолатлайди.

XIV боб. Оила, болалар ва ёшлар
--

76-модда.

Оила жамиятнинг асосий бўғинидир ҳамда у жамият ва давлат муҳофазасидадир.

Никоҳ Ўзбекистон халқининг анъанавий оилавий қадриятларига, никоҳланувчиларнинг ихтиёрий розилигига ва тенг ҳуқуқилигига асосланади.

Давлат оиланинг тўлақонли ривожланиши учун ижтимоий, иқтисодий, ҳуқуқий ва бошқа шарт-шароитлар яратади.

77-модда.

Ота-оналар ва уларнинг ўрнини босувчи шахслар ўз фарзандларини воғга етгунига қадар боқиши, уларнинг тарбияси, таълим олиши, соғлом, тўлақонли ва ҳар томонлама камол топиши хусусида гамхўрлик қилишга мажбурдирлар.

Давлат ва жамият етим болаларни ҳамда ота-онасининг васийлигидан маҳрум бўлган болаларни боқишни, тарбиялашни, уларнинг таълим олишини, соғлом, тўлақонли ва ҳар томонлама камол топишини таъминлайди, шу мақсадда хайрия фаолиятини рағбатлантиради.

78-модда.

Фарзандлар ота-онасининг насл-насаби ва фуқаролик ҳолатидан қатъи назар, қонун олдida тенгдирлар.

Боланинг ҳуқуқлари, эркинликлари ва қонуний манфаатларини таъминлаш ҳамда ҳимоя қилиш, унинг жисмоний, ақлий ва маданий жиҳатдан тўлақонли ривожланиши учун энг яхши шарт-шароитларни яратиш давлатнинг мажбуриятидир.

Оналик, оталик ва болалик давлат томонидан муҳофаза қилинади.

Давлат ва жамият болаларда ҳамда ёшларда миллий ва умуминсоний қадриятларга содиқлиқни, мамлакатидан ҳамда халқнинг бой маданий меросидан фахрланишни, ватанпарварлик ва Ватанга бўлган меҳр-муҳаббат туйғуларини шакллантириш тўғрисида гамхўрлик қилади.

79-модда.

Давлат ёшларнинг шахсий, сиёсий, иқтисодий, ижтимоий, маданий, экологик ҳуқуқлари ҳимоя қилинишини таъминлайди, уларнинг жамият ва давлат ҳаётида фаол иштирок этишини рағбатлантиради.

Давлат ёшларнинг интеллектуал, ижодий, жисмоний ва ахлоқий жиҳатдан шаклланиши ҳамда ривожланиши учун, уларнинг таълим олишга, соғлигини сақлашга, уй-жойга, ишга жойлашишга, бандлик ва дам олишга бўлган ҳуқуқларини амалга ошириш учун шарт-шароитлар яратади.

80-модда.

Вояга етган меҳнатга лаёқатли фарзандлар ўз ота-оналари ҳақида гамхўрлик қилишга мажбурдирлар.

XV боб. Оммавий ахборот воситалари

81-модда.

Оммавий ахборот воситалари эркиндир ва қонунга мувофиқ иш олиб борадилар.

Давлат оммавий ахборот воситалари фаолиятининг эркинлигини, уларнинг ахборотни излаш, олиш, ундан фойдаланиш ва уни тарқатишга бўлган ҳуқуқлари амалга оширилишини кафолатлайди.

Оммавий ахборот воситалари ўзи тақдим этадиган ахборотнинг ишончилиги учун жавобгардир.

82-модда.

Цензурага йўл қўйилмайди.

Оммавий ахборот воситаларининг фаолиятига тўсқинлик қилиш ёки аралашиш қонунга мувофиқ жавобгарликка сааб бўлади.

ТЎРТИНЧИ БЎЛИМ. МАЪМУРИЙ-ХУДУДИЙ ВА ДАВЛАТ ТУЗИЛИШИ
--

XVI боб. Ўзбекистон Республикасининг маъмурий-худудий тузилиши

83-модда.

Ўзбекистон Республикаси вилоятлар, туманлар, шаҳарлар, шаҳарчалар, қишлоқлар, овуллар, шунингдек Қорақалпоғистон Республикасидан иборат.

84-модда.

Қорақалпоғистон Республикаси, вилоятлар, Тошкент шахрининг чегараларини ўзгартириш, шунингдек вилоятлар, шаҳарлар, туманлар ташкил қилиш ва уларни тугатиш Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг розилиги билан амалга оширилади.

XVII боб. Қорақалпоғистон Республикаси

85-модда.

Суверен Қорақалпоғистон Республикаси Ўзбекистон Республикаси таркибига қиради.

Қорақалпоғистон Республикасининг суверенитети Ўзбекистон Республикаси томонидан муҳофаза этилади.

86-модда.

Қорақалпоғистон Республикаси ўз Конституциясига эга. Қорақалпоғистон Республикасининг Конституцияси Ўзбекистон Республикасининг Конституциясига зид бўлиши мумкин эмас.

87-модда.

Ўзбекистон Республикаси қонунлари Қорақалпоғистон Республикаси ҳудудида ҳам мажбурийдир.

88-модда.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИНИНГ КОНСТИТУЦИЯВИЙ ҚОНУНИ

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ КОНСТИТУЦИЯСИ ТЎҒРИСИДА

◀ (Давоми. Бошланиш 1, 2, 3-бетларда).

93-модда.

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Қонунчилик палатаси ва Сенатининг биргаликдаги ваколатлари қуйидагилардан иборат:

- Ўзбекистон Республикасининг Конституциясини қабул қилиш, унга ўзгартириш ва қўшимчалар киритиш;
- Ўзбекистон Республикасининг конституциявий қонунларини, қонунларини қабул қилиш, уларга ўзгартириш ва қўшимчалар киритиш;
- халқаро шартномаларни ратификация ва денонсация қилиш;
- Ўзбекистон Республикасининг референдумини ўтказиш тўғрисида ва уни ўтказиш санасини тайинлаш ҳақида қарор қабул қилиш;
- Ўзбекистон Республикаси ички ва ташқи сиёсатининг асосий йўналишларини белгилаш ҳамда давлат стратегик дастурларини қабул қилиш;
- Ўзбекистон Республикаси қонун чиқарувчи, ижро этувчи ҳамда суд ҳокимияти органларининг тизимини ва ваколатларини белгилаш;
- Ўзбекистон Республикаси таркибига янги давлат тузилмаларини қабул қилиш ва уларнинг Ўзбекистон Республикаси таркибидан чиқиши ҳақидаги қарорларни тасдиқлаш;
- божхона, валюта ва кредит ишларини қонун йўли билан тартибга солиш;
- Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг тақдимига биноан Ўзбекистон Республикасининг Давлат бюджетини қабул қилиш, унга ўзгартириш ва қўшимчалар киритиш;
- Ўзбекистон Республикаси давлат қарзининг энг юқори микдорини белгилаш;
- солиқлар ва бошқа мажбурий тўловларни жорий қилиш;
- Ўзбекистон Республикасининг маъмурий-худудий тузилиши масалаларини қонун йўли билан тартибга солиш, чегараларини ўзгартириш;
- туманлар, шаҳарлар, вилоятларни ташкил этиш, тугатиш, уларнинг номини ҳамда чегараларини ўзгартириш;
- давлат мукофотлари ва унвонларини таъсис этиш;
- Ўзбекистон Республикаси Марказий сайлов комиссиясини тузиш;
- Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Инсон ҳуқуқлари бўйича вакилини ва унинг ўринбосарини сайлаш;
- Ўзбекистон Республикаси Президентининг Ўзбекистон Республикасига ҳужум қилинганда ёки тажовуздан бир-бирини мудофаа қилиш юзасидан тузилган шартнома мажбуриятларини бажариш зарурияти туғилганда уруш ҳолати эълон қилиш тўғрисидаги фармонини тасдиқлаш;
- Ўзбекистон Республикаси Президентининг умумий ёки қисман сафарбарлик эълон қилиш, фавқулодда ҳолат жорий этиш, унинг амал қилишини узайтириш ёки тугатиш тўғрисидаги фармонларини тасдиқлаш;
- Ўзбекистон Республикасида коррупцияга қарши курашиш тўғрисидаги ҳар йилги миллий маърузани эшитиш;
- парламент текширувини ўтказиш;
- ушбу Конституция ва қонунларда назарда тутилган бошқа ваколатларни амалга ошириш.

Палаталарнинг биргаликдаги ваколатларига кирадиган масалалар, қоида тариқасида, аввал Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Қонунчилик палатасида, сўнгра Сенатида кўриб чиқилади.

94-модда.

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Қонунчилик палатаси мутлақ ваколатлари қуйидагилардан иборат:

- Ўзбекистон Республикаси Давлат бюджетининг ижро этилиши устидан назоратни амалга ошириш;
- Ўзбекистон Республикаси Ҳисоб палатасининг ҳисоботини кўриб чиқиш;
- Ўзбекистон Республикаси Президентининг тақдимига биноан Ўзбекистон Республикаси Бош вазири номзодини кўриб чиқиш ва маъқуллаш;
- Ўзбекистон Республикаси Бош вазирининг мамлакатни ижтимоий-иқтисодий жиҳатдан ривожлантиришининг долзарб масалалари юзасидан, шунингдек Вазирлар Маҳкамаси аъзоларининг ўз фаолияти масалалари юзасидан ҳисоботларини эшитиш;
- Ўзбекистон Республикаси Президентининг тақдимига биноан Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси аъзолигига номзодларни кўриб чиқиш ва маъқуллаш;
- Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг мамлакат ижтимоий-иқтисодий ҳаётининг энг муҳим масалалари бўйича ҳар йилги маърузасини эшитиш;
- давлат органларининг мансабдор шахсларига парламент сўровини юбориш ва парламент назоратининг бошқа шаклларини амалга ошириш;
- Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Қонунчилик палатаси Спикери ва унинг ўринбосарларини, қўмиталарнинг раислари ва уларнинг ўринбосарларини сайлаш;
- Ўзбекистон Республикаси Бош прокурорининг тақдимига биноан Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Қонунчилик палатаси депутатини дахлсизлик ҳуқуқидан маҳрум этиш тўғрисидаги масалаларни ҳал этиш;
- ўз фаолиятини ташкил этиш ва палатанинг ички тартиб-қоидалари билан боғлиқ масалалар юзасидан қарорлар қабул қилиш;
- сиёсий, ижтимоий-иқтисодий ҳаёт соҳасидаги у ёки бу масалалар юзасидан, шунингдек давлатнинг ички ва ташқи сиёсати масалалари юзасидан қарорлар қабул қилиш;
- ушбу Конституция ва қонунларда назарда тутилган бошқа ваколатларни амалга ошириш.

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Қонунчилик палатаси ўзини ўзи тарқатиб юбориш тўғрисида депутатлар умумий сонининг камида учдан икки қисмидан иборат кўпчилик овози билан қарор қабул қилиши мумкин.

95-модда.

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Сенати мутлақ ваколатлари қуйидагилардан иборат:

- Ўзбекистон Республикаси Президентининг тақдимига биноан Ўзбекистон Республикаси Конституциявий судини, Олий судини, Судьялар олий кенгашини, республика коррупцияга қарши курашиш органининг раҳбарини ва республика монополияга қарши органининг раҳбарини сайлаш;
- Ўзбекистон Республикаси Президентининг тақдимига биноан Ўзбекистон Республикаси Бош прокурори ва Ўзбекистон Республикаси Ҳисоб палатаси раиси лавозимларига номзодларни кўриб чиқиш ҳамда маъқуллаш;
- Ўзбекистон Республикаси Президентни томонидан тақлиф этилган Ўзбекистон Республикаси Давлат хавфсизлик

хизмати раиси лавозимига номзод юзасидан маслаҳатлашувлар ўтказиш;

- Ўзбекистон Республикаси Президентининг тақдимига биноан Ўзбекистон Республикасининг чет давлатлардаги ва халқаро ташкилотлар ҳузуридаги дипломатик ҳамда бошқа ваколатхоналари раҳбарларини тайинлаш ва уларни лавозимидан озод этиш;
- Ўзбекистон Республикаси Президентининг тақдимига биноан Ўзбекистон Республикаси Марказий банки бошқарувининг раисини тайинлаш ва уни лавозимидан озод этиш;
- Ўзбекистон Республикаси Президентининг тақдимига вазирликларни ва бошқа республика ижро этувчи ҳокимият органларини тузиш ҳамда тугатиш тўғрисидаги фармонларини тасдиқлаш;
- Ўзбекистон Республикаси Президентининг тақдимига биноан амнистия тўғрисидаги ҳужжатларни қабул қилиш;
- Ўзбекистон Республикаси Бош прокурорининг, Ўзбекистон Республикаси Марказий банки бошқаруви раисининг ҳисоботларини эшитиш;
- Ўзбекистон Республикасининг чет давлатлардаги ва халқаро ташкилотлар ҳузуридаги дипломатик ҳамда бошқа ваколатхоналари раҳбарларининг ўз фаолияти масалалари бўйича ҳисоботларини эшитиш;
- давлат органларининг мансабдор шахсларига парламент сўровини юбориш ва парламент назоратининг бошқа шаклларини амалга ошириш;
- маҳаллий давлат ҳокимияти вакиллик органларига ўз фаолиятини амалга оширишда қўмаклашиш;
- маҳаллий давлат ҳокимияти вакиллик органларининг қарорларини, улар қонунчилик нормаларига мувофиқ бўлмаган тақдирда, бекор қилиш;
- Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Сенати Раисини ва унинг ўринбосарларини, қўмиталарнинг раислари ва уларнинг ўринбосарларини сайлаш;
- Ўзбекистон Республикаси Бош прокурорининг тақдимига биноан Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Сенати аъзосини дахлсизлик ҳуқуқидан маҳрум этиш тўғрисидаги масалаларни ҳал этиш;
- ўз фаолиятини ташкил этиш ва палатанинг ички тартиб-қоидалари билан боғлиқ масалалар юзасидан қарорлар қабул қилиш;
- сиёсий, ижтимоий-иқтисодий ҳаёт соҳасидаги у ёки бу масалалар юзасидан, шунингдек давлат ички ва ташқи сиёсати масалалари юзасидан қарорлар қабул қилиш;
- Қонунчилик палатаси тарқатиб юборилган даврда Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг қонунларни қабул қилишга доир ваколатларини бажариш, бундан Конституция ва конституциявий қонунлар мустасно;
- ушбу Конституция ва қонунларда назарда тутилган бошқа ваколатларни амалга ошириш.

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Сенати ўзини ўзи тарқатиб юбориш тўғрисида сенаторлар умумий сонининг камида учдан икки қисмидан иборат кўпчилик овози билан қарор қабул қилиши мумкин.

96-модда.

Ваколат муддати тугагач, Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Қонунчилик палатаси ва Сенати тегишинча янги қақриқ Қонунчилик палатаси ва Сенати иш бошлагунига қадар ўз фаолиятини давом эттириб туради.

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Қонунчилик палатаси ва Сенатининг биринчи мажлислари тегишинча Қонунчилик палатасига сайловдан кейин икки ойдан кечиктирмай ва Сенат таркиб топанидан кейин бир ойдан кечиктирмай Марказий сайлов комиссияси томонидан қақрилади.

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Қонунчилик палатаси мажлислари сессиялар даврида ўтказилади. Сессиялар, қоида тариқасида, сентябрнинг биринчи иш кунидан бошлаб келгуси йилнинг июнь ойи охириг иш кунига қадар ўтказилади.

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Сенати мажлислари заруратга қараб, лекин йилига камида уч марта ўтказилади.

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси палаталарининг мажлислари, агар улар ишида барча депутатлар, сенаторлар умумий сонининг ярмидан кўпи иштирок этаётган бўлса, ваколатли ҳисобланади.

Конституциявий қонунларни қабул қилишда барча депутатлар, сенаторлар умумий сонининг камида учдан икки қисми иштирок этиши шарт.

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Қонунчилик палатаси ва Сенати мажлисларида, шунингдек уларнинг органлари мажлисларида Ўзбекистон Республикаси Президенти, Бош вазир, Вазирлар Маҳкамасининг аъзолари, Конституциявий суд, Олий суд, Судьялар олий кенгаши раислари, Бош прокурор, Марказий банк бошқарувининг раиси иштирок этишлари мумкин. Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Қонунчилик палатаси ва унинг органлари мажлисларида Сенат Раиси, Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Сенати ва унинг органлари мажлисларида Қонунчилик палатаси Спикери иштирок этиши мумкин.

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Қонунчилик палатаси ва Сенати алоҳида-алоҳида мажлис ўтказадилар.

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Қонунчилик палатаси ва Сенатининг қўшма мажлислари Ўзбекистон Республикаси Президенти қасамёд қилганда, Ўзбекистон Республикаси Президенти мамлакат ижтимоий-иқтисодий ҳаётининг, ички ва ташқи сиёсатининг энг муҳим масалалари юзасидан нутқ сўзлаганда, чет давлатларнинг раҳбарлари нутқ сўзлаганда ўтказилади. Палаталарнинг келишувига биноан қўшма мажлислар бошқа масалалар юзасидан ҳам ўтказилиши мумкин.

97-модда.

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Қонунчилик палатаси ва Сенати ўз ваколатларига киритилган масалалар юзасидан қарорлар қабул қилади.

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Қонунчилик палатаси ва Сенатининг қарорлари Қонунчилик палатаси депутатлари ёки Сенат аъзолари умумий сонининг кўпчилик овози билан қабул қилинади, ушбу Конституцияда назарда тутилган ҳоллар бундан мустасно.

98-модда.

Қонунчилик ташаббуси ҳуқуқига Ўзбекистон Республикаси Президенти, давлат ҳокимиятининг олий вакиллик органи орқали Қорақалпоғистон Республикаси, Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Қонунчилик палатаси депутатлари, Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси эга. Ўзбекистон Республикасининг Конституциявий суди, Олий суди ва Бош прокурори ҳам ўз ваколатлари жумласига

киритилган масалалар бўйича қонунчилик ташаббуси ҳуқуқига эгадир.

Қонунчилик ташаббуси ҳуқуқи қонун лойиҳасини қонунчилик ташаббуси ҳуқуқи субъектлари томонидан Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Қонунчилик палатасига киритиш орқали амалга оширилади.

Ўзбекистон Республикасининг сайлов ҳуқуқига эга бўлган, юз минг нафардан кам бўлмаган фуқаролари, Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Сенати, Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Инсон ҳуқуқлари бўйича вакили (омбудсман), Ўзбекистон Республикаси Марказий сайлов комиссияси қонунчилик тақлифларини қонунчилик ташаббуси тартибида Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Қонунчилик палатасига киритишга ҳақли.

Қонун лойиҳаларини, қонунчилик тақлифларини киритиш ва кўриб чиқиш тартиби қонун билан белгиланади.

99-модда.

Қонун Қонунчилик палатаси томонидан қабул қилиниб, Сенат томонидан маъқулланиб, Ўзбекистон Республикаси Президенти томонидан имзоланган ва қонунда белгиланган тартибда расмий манбаларда эълон қилингач, юридик кучга эга бўлади.

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Қонунчилик палатаси томонидан қабул қилинган қонун қабул қилинган кундан эътиборан ўн кундан кечиктирмай Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Сенатига юборилади.

Қонун Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Сенати томонидан олтиш кун ичида кўриб чиқилади ва маъқулланган тақдирда, имзоланиши ва эълон қилиниши учун Ўзбекистон Республикаси Президентига ўн кундан кечиктирмай юборилади.

Агар Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Сенати қонунни маъқуллаш ёки рад этиш тўғрисида олтишш кун ичида қарор қабул қилмаса, Қонунчилик палатаси томонидан қонун имзоланиши ва эълон қилиниши учун Ўзбекистон Республикаси Президентига юборилади.

Ўзбекистон Республикаси Президенти қонунни олтишш кун ичида имзолайди ва эълон қилади.

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Сенати томонидан рад этилган қонун Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Қонунчилик палатасига қайтарилади.

Агар Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Сенати томонидан рад этилган қонунни қайта кўриб чиқишда Қонунчилик палатаси депутатлар умумий сонининг учдан икки қисмидан иборат кўпчилик овози билан қонунни яна маъқулласа, қонун Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси томонидан қабул қилинган ҳисобланади ҳамда имзоланиши ва эълон қилиниши учун Ўзбекистон Республикаси Президентига Қонунчилик палатаси томонидан юборилади.

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Сенати томонидан рад этилган қонун юзасидан Қонунчилик палатаси ва Сенат юзага келган келишмовчиликларни бартараф этиш учун Қонунчилик палатаси депутатлари ва Сенат аъзолари орасидан тенглик асосида келишув комиссиясини тузиши мумкин. Палаталар келишув комиссияси тақлифларини қабул қилганда қонун одатдаги тартибда кўриб чиқилиши керак. Ўзбекистон Республикаси Президенти қонунни ўз эътирозлари билан Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисига қайтаришга ҳақли.

Агар қонун аввалги қабул қилинган тахририда тегишинча Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Қонунчилик палатаси депутатлари ва Сенати аъзолари умумий сонининг камида учдан икки қисмидан иборат кўпчилик овози билан маъқулланса, қонун Ўзбекистон Республикаси Президенти томонидан ўн тўрт кун ичида имзоланиши ва эълон қилиниши керак.

Қонунларнинг ва бошқа норматив-ҳуқуқий ҳужжатларнинг эълон қилиниши улар қўлланилишининг мажбурий шартидир.

100-модда.

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Қонунчилик палатаси ўз таркибидан Қонунчилик палатасининг Спикери ва унинг ўринбосарларини сайлайди.

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Қонунчилик палатаси Спикери ва унинг ўринбосарлари яширин овоз бериш орқали депутатлар умумий сонининг кўпчилик овози билан Қонунчилик палатасининг ваколати муддатига сайланади.

Айни бир шахс сурункасига икки муддатдан ортиқ Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Қонунчилик палатасининг Спикери бўлиши мумкин эмас.

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Қонунчилик палатаси Спикери ва унинг ўринбосарлари яширин овоз бериш орқали Қонунчилик палатаси депутатлари умумий сонининг учдан икки қисмидан кўпрогининг овози билан қабул қилинган Қонунчилик палатаси қарорига биноан муддатидан илгари қақриб олиниши мумкин.

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Қонунчилик палатаси Спикери:

- Қонунчилик палатасининг мажлисларини қақиради, уларда раислик қилади;
- Қонунчилик палатаси муҳокамасига киритиладиган масалаларни тайёрлашга умумий раҳбарлик қилади;
- Қонунчилик палатаси қўмиталари ва комиссияларининг фаолиятини мувофиқлаштириб боради;
- Ўзбекистон Республикаси қонунларининг ва Қонунчилик палатаси қарорларининг ижроси устидан назоратни ташкил этади;
- парламентлараро алоқаларни амалга ошириш ишларига ҳамда халқаро парламент ташкилотлари иши билан боғлиқ Қонунчилик палатаси гуруҳларининг фаолиятига раҳбарлик қилади;
- Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Сенати, бошқа давлат органлари, чет давлатлар, халқаро ва бошқа ташкилотлар билан ўзаро муносабатларда Қонунчилик палатаси номидан иш кўради;
- Қонунчилик палатаси қарорларини имзолайди;
- ушбу Конституция ва қонун ҳужжатларида назарда тутилган бошқа ваколатларни амалга оширади.

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Қонунчилик палатаси Спикери фармойишлар чиқаради.

101-модда.

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Сенати ўз таркибидан Сенат Раиси ва унинг ўринбосарларини сайлайди. Сенат Раиси Ўзбекистон Республикаси Президентининг тақдимига биноан сайланади.

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Сенати Раиси ўринбосарларидан бири Қорақалпоғистон Республикасининг вакили бўлади.

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Сенати Раиси ва унинг ўринбосарлари яширин овоз бериш орқали

сенаторлар умумий сонининг кўпчилик овози билан Сенат ваколати муддатига сайланади.

Айни бир шахс сурункасига икки муддатдан ортиқ Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Сенатининг Раиси бўлиши мумкин эмас.

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Сенати Раиси ва унинг ўринбосарлари яширин овоз бериш орқали сенаторлар умумий сонининг учдан икки қисмидан кўпрогининг овози билан қабул қилинган Сенат қарорига биноан муддатидан илгари қақриб олиниши мумкин.

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Сенати Раиси:

- Сенат мажлисларини қақиради, уларда раислик қилади;
- Сенат муҳокамасига киритиладиган масалаларни тайёрлашга умумий раҳбарлик қилади;
- Сенат қўмиталари ва комиссияларининг фаолиятини мувофиқлаштириб боради;
- Ўзбекистон Республикаси қонунларининг ва Сенат қарорларининг ижроси устидан назоратни ташкил этади;
- парламентлараро алоқаларни амалга ошириш ишларига ҳамда халқаро парламент ташкилотлари иши билан боғлиқ Сенат гуруҳларининг фаолиятига раҳбарлик қилади;
- Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Қонунчилик палатаси, бошқа давлат органлари, чет давлатлар, халқаро ва бошқа ташкилотлар билан ўзаро муносабатларда Сенат номидан иш кўради;
- Сенат қарорларини имзолайди;
- ушбу Конституция ва қонун ҳужжатларида назарда тутилган бошқа ваколатларни амалга оширади.

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Сенати Раиси фармойишлар чиқаради.

102-модда.

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Қонунчилик палатаси қонун лойиҳаларини тайёрлаш ишини олиб бориш, Қонунчилик палатаси муҳокамасига киритиладиган масалаларни дастлабки тарзда кўриб чиқиш ва тайёрлаш, Ўзбекистон Республикаси қонунлари ҳамда Қонунчилик палатаси томонидан қабул қилинадиган қарорларнинг ижросини назорат қилиш учун ўз ваколатлари муддатига Қонунчилик палатаси депутатлари орасидан қўмиталарни сайлайди.

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Сенати Сенат муҳокамасига киритиладиган масалаларни дастлабки тарзда кўриб чиқиш ва тайёрлаш, Ўзбекистон Республикаси қонунлари ҳамда Сенат томонидан қабул қилинадиган қарорларнинг ижросини назорат қилиш учун ўз ваколатлари муддатига сенаторлар орасидан қўмиталарни сайлайди.

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Қонунчилик палатаси ва Сенати, зарурат бўлган тақдирда, муайян вазифаларни бажариш учун депутатлар, сенаторлар орасидан комиссиялар тузади.

103-модда.

Мамлакатнинг хавфсизлиги, барқарор ривожланиши асосларига салбий таъсир кўрсатиши мумкин бўлган, инсон ҳуқуқлари ва эркинликларига, жамият ва давлат манфаатларига таҳдид соладиган фактлар ва воқеаларни ўрганиш мақсадида Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Қонунчилик палатаси ва Сенатининг қўшма қарори билан парламент текшируви ўтказилиши мумкин.

Парламент текширувини ўтказиш учун Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Қонунчилик палатаси депутатлари ва Сенати аъзолари орасидан тенглик асосида махсус комиссия тузилиб, у ўз фаолиятини қонунга мувофиқ амалга оширади.

104-модда.

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Қонунчилик палатаси депутатларига ва Сенати аъзоларига уларнинг депутатлик ёки сенаторлик фаолияти билан боғлиқ харажатлар белгиланган тартибда қопланади.

Қонунчилик палатаси депутатлари ҳамда Сенатда доимий асосда ишловчи Сенат аъзолари ўз ваколатлари даврида илмий, ижодий ва педагогик фаолиятдан ташқари ҳақ тўланадиган бошқа турдаги фаолият билан шуғулланишлари мумкин эмас.

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Қонунчилик палатаси депутати ва Сенати аъзоси дахлсизлик ҳуқуқидан фойдаланадилар. Улар тегишинча Қонунчилик палатаси ёки Сенатнинг розилигисиз жинойи жавобгарликка тортилиши, ушлаб турилиши, қамоққа олиниши ёки суд тартибида бериладиган маъмурий жазо чораларига тортилиши мумкин эмас.

XIX боб. Ўзбекистон Республикасининг Президенти

105-модда.

Ўзбекистон Республикасининг Президенти давлат бошлиғидир ва давлат ҳокимияти органларининг келишилган ҳолда фаолият юритишини ҳамда ҳамкорлигини таъминлайди.

106-модда.

Ўзбекистон Республикаси Президенти лавозимга ўттиз беш ёшдан кичик бўлмаган, давлат тилини яхши биладиган, бевосита сайловгача камида 10 йил Ўзбекистон ҳудудида муқим яшаётган Ўзбекистон Республикаси фуқароси сайланиши мумкин. Айни бир шахс сурункасига икки муддатдан ортиқ Ўзбекистон Республикасининг Президенти бўлиши мумкин эмас.

Ўзбекистон Республикасининг Президенти Ўзбекистон Республикасининг фуқаролари томонидан умумий, тенг ва тўғридан-тўғри сайлов ҳуқуқи асосида яширин овоз бериш йўли билан етти йил муддатга сайланади. Ўзбекистон Республикасининг Президентини сайлаш тартиби қонун билан белгиланади.

107-модда.

Ўзбекистон Республикаси Президенти ўз вазифасини бажариб турган даврда бошқа ҳақ

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИНИНГ КОНСТИТУЦИЯВИЙ ҚОНУНИ

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ КОНСТИТУЦИЯСИ ТЎҒРИСИДА

◄ (Давоми. Бошланishi 1, 2, 3, 4-бетларда).

«Ўзбекистон халқига садоқат билан хизмат қилишга, республиканинг Конституцияси ва қонунларига қатъий риоя этишга, фуқароларнинг ҳуқуқлари ва эркинликларига кафолат беришга, Ўзбекистон Республикаси Президенти зиммасига юклатилган вазифаларни виждонан бажаришга тантанали қасамёд қиламан».

109-модда.

Ўзбекистон Республикасининг Президенти:

1) фуқароларнинг ҳуқуқлари ва эркинликларига, Ўзбекистон Республикасининг Конституцияси ва қонунларига риоя этилишининг, Ўзбекистон Республикаси суверенитети, хавфсизлиги ва ҳудудий яхлитлигининг кафилидир, миллий-давлат тузилиши масалаларига доир қарорларни амалга ошириш юзасидан зарур чора-тадбирлар кўради;

2) мамлакат ичкарисида ва халқаро муносабатларда Ўзбекистон Республикаси номидан иш кўради;

3) музокаралар олиб боради ҳамда Ўзбекистон Республикасининг шартнома ва битимларини имзолайди, республика томонидан тузилган шартномаларга, битимларга ва унинг қабул қилинган мажбуриятларига риоя этилишини таъминлайди;

4) ўз ҳузурида аккредитациядан ўтган дипломатик ҳамда бошқа вакилларнинг ишонч ва қақирув ёрликларини қабул қилади;

5) Ўзбекистон Республикасининг чет давлатлардаги ва халқаро ташкилотлар ҳузуридаги дипломатик ҳамда бошқа ваколатхоналарининг раҳбарларини тайинлаш учун номзодларни Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Сенатига тақдим этади;

6) Ўзбекистон Республикаси халқига ҳамда Олий Мажлисига мамлакат ички ва ташқи сиёсатини амалга оширишнинг энг муҳим масалалари юзасидан мурожаат қилиш ҳуқуқига эга;

7) вазирликларни ва бошқа республика ижро этувчи ҳокимият органларини тузади ҳамда тугатади, шу масалаларга доир фармонлари кейинчалик Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Сенати тасдиғига киритади;

8) Сенат Раиси лавозимига сайлаш учун номзодни Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Сенатига тақдим этади;

9) Ўзбекистон Республикаси Бош вазирини, Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси аъзоларини Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Қонунчилик палатаси маъқуллаганидан кейин лавозимга тайинлайди ва уларни лавозимидан озод этади;

10) қўмиталар, агентликлар ва бошқа республика давлат органлари раҳбарларини қонунчиликка мувофиқ лавозимга тайинлайди ва лавозимидан озод этади;

11) Ўзбекистон Республикаси Бош прокурорини, Ўзбекистон Республикаси Ҳисоб палатаси раисини Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Сенати маъқуллаганидан кейин лавозимга тайинлайди ва уларни лавозимидан озод этади;

12) Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Сенати билан маслаҳатлашувлардан кейин Ўзбекистон Республикаси Давлат хавфсизлик хизмати раисини лавозимга тайинлайди ва уни лавозимидан озод этади;

13) Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Сенатига Ўзбекистон Республикаси Конституциявий суди, Ўзбекистон Республикаси Олий суди, Ўзбекистон Республикаси Судьялар олий кенгаши таркибларига номзодларни, шунингдек Ўзбекистон Республикаси Марказий банки бошқарувининг раиси, республика коррупцияга қарши курашиш органининг раҳбари ва республика монополияга қарши органининг раҳбари лавозимларига номзодларни тақдим этади;

14) Ўзбекистон Республикаси Судьялар олий кенгашининг тақдимига биноан вилоятлар ва Тошкент шаҳар судлари раисларини ва раис ўринбосарларини, Ўзбекистон Республикаси Ҳарбий суди раисини тайинлайди ва лавозимидан озод этади;

15) вилоятлар ҳокимларини ва Тошкент шаҳар ҳокимини тайинлайди ҳамда лавозимидан озод этади. Конституцияни, қонунларни бузган ёки ҳоким шаъни ва қадр-қимматига доғ туширадиган хатти-ҳаракат содир этган туман ва шаҳар ҳокимларини Ўзбекистон Республикаси Президенти ўз қарори билан лавозимидан озод этишга ҳақли;

16) республика ижро этувчи ҳокимият органларининг ва ҳокимларнинг ҳужжатларини тўхтатади, бекор қилади; Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси мажлисларида раислик қилишга ҳақли;

17) Ўзбекистон Республикасининг қонунларини имзолайди ва эълон қилади; қонунни ўз эътирозлари билан такроран муҳокама қилиш ва овозга қўйиш учун Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисига қайтаришга ҳақли;

18) Ўзбекистон Республикасига ҳужум қилинганда ёки тажовуздан бир-бирини мудофаа қилиш юзасидан тузилган шартнома мажбуриятларини бажариш зарурияти туғилганда уруш ҳолати, умумий ёки қисман сафарбарлик эълон қилади ва қабул қилган қарорини уч кун ичида Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси палаталарининг тасдиғига киритади; 19) алоҳида ҳолатларда (реал ташқи хавф, оммавий тартибсизликлар, йирик ҳалокат, табиий офат, эпидемиялар) фуқароларнинг хавфсизлигини таъминлашни кўзлаб, Ўзбекистон Республикасининг бутун ҳудудида ёки унинг айрим жойларида фавқулодда ҳолат жорий этади ва қабул қилган қарорини уч кун ичида Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг палаталари тасдиғига киритади. Фавқулодда ҳолат жорий этиш шартлари ва тартиби қонун билан белгиланади;

20) Ўзбекистон Республикаси Куролли Кучларининг Олий Бош қўмондони ҳисобланади, Куролли Кучларнинг олий қўмондонларини тайинлайди ва лавозимдан озод этади, олий ҳарбий унвонлар беради;

21) Ўзбекистон Республикасининг орденлари, медаллари ва ёрлиги билан мукофотлайди, Ўзбекистон Республикасининг маълакавий ва фахрий унвонларини беради;

22) Ўзбекистон Республикасининг фуқаролигига ва сиёсий бошлана беришга оид масалаларни ҳал этади;

23) амнистия тўғрисидаги ҳужжатларни қабул қилиш ҳақида Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Сенатига тақдимномалар киритади ва Ўзбекистон Республикасининг судлари томонидан ҳқум қилинган шахсларни афв этади;

24) Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Хавфсизлик кенгашини тузади ва унга бошчилик қилади, ўз ваколатлари амалга оширилишини таъминлаш мақсадида Ўзбекистон Республикаси Президенти Администрациясини, шунингдек Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги маслаҳат-кенгаш органларини ва бошқа органларни шакллантиради;

25) ушбу Конституция ва қонунларда назарда тутилган бошқа ваколатларни амалга оширади.

Ўзбекистон Республикаси Президенти ўз ваколатларини бажаришни давлат органларига ёки мансабдор шахсларга топширишга ҳақли эмас.

110-модда.

Ўзбекистон Республикасининг Президенти Конституцияга ва қонунларга асосланиб ҳамда уларни ижро этиш юзасидан республиканинг бутун ҳудудида мажбурий кучга эга бўлган фармонлар, қарорлар ва фармойишлар чикаради.

111-модда.

Қонунчилик палатаси ёки Сенат таркибида уларнинг нормал фаолиятига таҳдид солувчи ҳал қилиб бўлмайдиган ихтилофлар юз берганда ёҳуд улар бир неча марта Ўзбекистон Республикасининг Конституциясига зид қарорлар қабул қилган тақдирда, шунингдек Қонунчилик палатаси билан Сенат ўртасида Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг нормал фаолиятига таҳдид солувчи ҳал қилиб бўлмайдиган ихтилофлар юз берганда Ўзбекистон Республикаси Президентининг Ўзбекистон Республикаси Конституциявий суди билан бамаслаҳат қабул қилган қарори асосида Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Қонунчилик палатаси, Сенати тарқатиб юборилиши мумкин.

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Қонунчилик палатаси, Сенати тарқатиб юборилган тақдирда янги сайлов уч ой мобайнида ўтказилади.

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Қонунчилик палатаси ва Сенати фавқулодда ҳолат амал қилиши даврида тарқатиб юборилиши мумкин эмас.

112-модда.

Ўзбекистон Республикасининг амалдаги Президенти ўз вазифаларини бажара олмайдиган ҳолатларда унинг вазифа ва ваколатлари вақтинча Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Сенати Раисининг зиммасига юклатилади, бунда уч ой муддат ичида қонунга тўлиқ мувофиқ ҳолда Ўзбекистон Республикаси Президенти сайлови ўтказилади.

113-модда.

Ваколати тугаши муносабати билан истеъфога чиққан Ўзбекистон Республикаси Президенти умрбод Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Сенати аъзоси лавозимини эгаллайди.

XX боб. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси

114-модда.

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси ижро этувчи ҳокимиятни амалга оширади. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси Ўзбекистон Республикаси Бош вазир, унинг ўринбосарлари ва вазирлардан иборат. Қорақалпоғистон Республикаси ҳукуматининг бошлиғи Вазирлар Маҳкамаси таркибига ўз лавозими бўйича киради.

Вазирлар Маҳкамаси ўз фаолиятини ижро этувчи ҳокимият фаолиятининг Ўзбекистон Республикаси Президенти томонидан белгиланадиган асосий йўналишлари доирасида амалга оширади.

115-модда.

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси:

1) самарали иқтисодий, ижтимоий, солиқ ва бюджет сиёсати амалга оширилиши, илм-фан, маданият, таълим, соғлиқни сақлашни ҳамда иқтисодиётнинг ва ижтимоий соҳанинг бошқа тармоқларини ривожлантиришга доир дастурларнинг ишлаб чиқилиши ҳамда бажарилиши учун жавобгар бўлади;

2) барқарор иқтисодий ўсишни, макроиқтисодий барқарорлиқни таъминлаш, камбағаллиқни қисқартириш, аҳоли учун муносиб турмуш шароитларини яратиш, озиқ-овқат хавфсизлигини таъминлаш, қулай инвестициявий муҳитни яратиш, ҳудудларни комплекс ва барқарор ривожлантириш бўйича чоралар кўради;

3) аҳолини, шу жумладан ногиронлиги бўлган шахсларни ижтимоий ҳимоя қилиш тизимининг самарали фаолият кўрсатишини таъминлайди;

4) атроф-муҳитни муҳофаза қилиш, табиий бойликларни ва биологик хилма-хиллиқни сақлаш, иқлим ўзгаришига, эпидемияларга, пандемияларга қарши курашиш ҳамда уларнинг оқибатларини юмшатиш соҳаларида ягона давлат сиёсати амалга оширилишини таъминлайди;

5) ёшларга оид давлат сиёсатининг амалга оширилишини таъминлайди, оилани қўллаб-қувватлаш, мустаҳкамлаш ва ҳимоя қилиш, аъъанавий оилавий кадриятларни сақлаш бўйича чоралар кўради;

6) фуқаролик жамияти институтларини қўллаб-қувватлаш чора-тадбирларини амалга оширади, ижтимоий-иқтисодий ривожлантириш ҳамда ижтимоий шериклик дастурларини ишлаб чиқиш ва амалга оширишда уларнинг иштирок этишини таъминлайди;

7) фуқароларнинг иқтисодий, ижтимоий ҳамда бошқа ҳуқуқлари ва қонуний манфаатларини ҳимоя қилиш бўйича чора-тадбирларни амалга оширади;

8) Ўзбекистон Республикаси Конституцияси ва қонунлари, Олий Мажлис палаталари қарорлари, Ўзбекистон Республикаси Президенти фармонлари, қарорлари ва фармойишлари ижросини таъминлайди;

9) ижро этувчи ҳокимият органлари ишини мувофиқлаштиради ва йўналтиради, уларнинг фаолияти устидан қонунда белгиланган тартибда назоратни амалга оширади;

10) ижро этувчи ҳокимият органларининг ишида очиклик ва шаффофлиқни, қонунийлик ва самардорлиқни таъминлаш, уларнинг фаолиятида коррупция ҳолатларига қарши курашиш, давлат хизматларининг сифатини ошириш ва улардан фойдаланиш имкониятини кенгайтириш бўйича чоралар кўради;

11) Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Қонунчилик палатасига мамлакат ижтимоий-иқтисодий ҳаётининг энг муҳим масалалари юзасидан ҳар йилги маърузаларни тақдим этади;

12) ушбу Конституция ва қонунларда назарда тутилган бошқа ваколатларни амалга оширади.

116-модда.

Вазирлар Маҳкамаси конституциявий нормалар доирасида ва қонунчиликка мувофиқ Ўзбекистон Республикасининг бутун ҳудудидаги барча органлар, корхоналар, муассасалар, ташкилотлар, мансабдор шахслар ва фуқаролар томонидан бажарилиши мажбурий бўлган қарорлар ва фармойишлар чикаради.

Вазирлар Маҳкамаси ўз фаолиятида Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси ва Ўзбекистон Республикаси Президенти олдида жавобгардир.

Амалдаги Вазирлар Маҳкамаси янги сайланган Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси олдида ўз ваколатларини зиммасидан соқит қилади, бироқ Вазирлар Маҳкамасининг янги таркиби шакллантирилгунига қадар Ўзбекистон Республикаси Президентининг қарорига мувофиқ ўз фаолиятини давом эттириб туради.

117-модда.

Ўзбекистон Республикаси Бош вазири:

1) Вазирлар Маҳкамаси фаолиятини ташкил этади ва унга раҳбарлик қилади, унинг самарали ишлаши учун шахсан жавобгар бўлади;

2) Вазирлар Маҳкамасининг мажлисларида раислик қилади, унинг қарорларини имзолайди;

3) халқаро муносабатларда Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси номидан иш кўради;

4) Ўзбекистон Республикаси қонунларида назарда тутилган бошқа вазифаларни бажаради.

118-модда.

Ўзбекистон Республикаси Бош вазири номзоди Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси палаталарининг мансабдор шахслари сайлангандан ва органлари шакллангандан сўнг бир ой ичида ёки Бош вазир лавозимидан озод этилганидан кейин ёҳуд Бош вазир, Вазирлар Маҳкамасининг амалдаги таркиби истеъфога чиқганидан кейин бир ой ичида Қонунчилик палатаси қўриб чиқиши ва маъқуллаши учун Ўзбекистон Республикаси Президенти томонидан барча сиёсий партиялар фракциялари билан маслаҳатлашувлар ўтказилганидан сўнг тақдим этилади.

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Қонунчилик палатаси Ўзбекистон Республикаси Президенти томонидан тақдим этилган Ўзбекистон Республикаси Бош вазири номзодини тақдимнома киритилган кундан эътиборан ўн кун ичида қўриб чиқади.

Бош вазир лавозимига номзод Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Қонунчилик палатасида унинг номзоди қўриб чиқилаётганда Вазирлар Маҳкамасининг яқин муддатта ва узоқ истиқболга мўлжалланган ҳаракат дастурини тақдим этади.

Бош вазир номзоди унинг учун Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Қонунчилик палатаси депутатлари умумий сонининг ярмидан кўпи томонидан овоз берилган тақдирда маъқулланган ҳисобланади.

Бош вазир лавозимига тақдим этилган номзод уч марта рад этилган тақдирда, Ўзбекистон Республикаси Президенти Бош вазири тайинлайди ва Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Қонунчилик палатасини тарқатиб юборишга ҳақли.

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг аъзолари уларнинг номзодлари Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Қонунчилик палатаси томонидан маъқулланганидан кейин Ўзбекистон Республикаси Президенти томонидан лавозимга тайинланади.

Ўзбекистон Республикаси Президенти Бош вазирни, Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг амалдаги таркибини ёки аъзосини истеъфога чиқаришга ҳақли.

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Қонунчилик палатаси Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси аъзосининг ўз фаолиятига оид масалалар юзасидан ҳисоботини эшитишга ҳақли. Вазирлар Маҳкамаси аъзосининг ҳисоботини эшитиш яқунларига кўра Қонунчилик палатаси уни истеъфога чиқариш тўғрисидаги таклифни Ўзбекистон Республикаси Президентига қўриб чиқиш учун киритишга ҳақли.

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси аъзолари парламент сўровларига ва Қонунчилик палатаси депутатининг, Сенат аъзосининг сўровларига қонунда белгиланган тартибда жавоб бериши шарт.

Вазирлар Маҳкамасининг фаолиятини ташкил этиш тартиби ва ваколат доираси қонун билан белгиланади.

119-модда.

Ўзбекистон Республикаси Бош вазири ва Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Қонунчилик палатаси ўртасида зиддиятлар доимий тус олган ҳолда Қонунчилик палатаси депутатлари умумий сонининг камида учдан бир қисми томонидан Ўзбекистон Республикаси Президенти номига расман киритилган таклиф бўйича Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Қонунчилик палатасининг муҳокамасига Бош вазирга нисбатан ишончсизлик вотуми билдириш ҳақидаги масала киритилади.

Бош вазирга нисбатан ишончсизлик вотуми, агар Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Қонунчилик палатаси депутатлари умумий сонининг камида учдан икки қисми овоз берса, қабул қилинган ҳисобланади. Бундай ҳолатда Ўзбекистон Республикаси Президенти Бош вазирни лавозимидан озод этиш тўғрисида қарор қабул қилади. Бунда Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг бутун таркиби Бош вазир билан бирга истеъфога чиқади.

XXI боб. Маҳаллий давлат ҳокимияти асослари. Фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органлари

120-модда.

Вилоятлар, туманлар ва шаҳарларда (туманга бўйсунадиган шаҳарлардан ташқари) халқ депутатлари Кенгашлари давлат ҳокимияти вакиллик органларидир.

Халқ депутатлари Кенгашига унинг депутатлари орасидан қонунга мувофиқ сайланадиган раис бошчилик қилади.

Вилоят, туман, шаҳар ҳокими лавозимини эгаллаб турган шахс бир вақтнинг ўзида халқ депутатлари Кенгашининг раиси лавозимини эгаллаши мумкин эмас.

Халқ депутатлари Кенгашларининг ваколатлари муддати – беш йил. Айни бир шахс сурункасига икки муддатдан ортиқ айтиб бир вилоят, туман, шаҳар халқ депутатлари Кенгашининг раиси этиб сайланиши мумкин эмас.

Халқ депутатлари Кенгашлари депутатлари сайлови ва халқ депутатлари Кенгашларининг фаолиятини ташкил этиш тартиби қонун билан белгиланади.

Янгидан ташкил этилган маъмурий-ҳудудий бирликларда халқ депутатлари Кенгашларига сайлов халқ депутатлари Кенгашларига навбатдаги умумий сайловларга қадар қолган даврдан ошмайдиган муддатга ўтказилади.

121-модда.

Тегишли ҳудуддаги ижро этувчи ҳокимиятга вилоят, туман ва шаҳар ҳокими бошчилик қилади.

Ҳокимларнинг ваколатлари муддати – беш йил. Айни бир шахс сурункасига икки муддатдан ортиқ айтиб бир вилоят, туман, шаҳарнинг ҳокими этиб тайинланиши мумкин эмас.

Ҳокимларнинг фаолиятини ташкил этиш тартиби қонун билан белгиланади.

122-модда.

Халқ депутатлари Кенгашларининг ваколатлари қуйидагилардан иборат:

1) тегишли маҳаллий бюджетларни қўриб чиқиш ва қабул қилиш, уларнинг ижро этилиши устидан назоратни амалга ошириш;

2) ҳудудларни ижтимоий-иқтисодий ривожлантириш ва аҳолини ижтимоий ҳимоя қилиш дастурларини тасдиқлаш;

3) ҳокимни лавозимга тасдиқлаш, унинг фаолияти тўғрисидаги ҳисоботларни эшитиш;

4) ушбу Конституция ва қонунларда назарда тутилган бошқа ваколатларни амалга ошириш.

123-модда.

Вилоятлар, туманлар, шаҳарлар ҳокимларининг ваколатлари қуйидагилардан иборат:

1) Ўзбекистон Республикасининг Конституцияси ва қонунларини, Олий Мажлис палаталарининг қарорларини, Ўзбекистон Республикаси Президентининг фармонлари, қарорлари ҳамда фармойишларини, Вазирлар Маҳкамасининг, оқори турувчи ҳокимларнинг ва тегишли халқ депутатлари Кенгашларининг қарорларини бажариш;

2) ҳудудларни иқтисодий, ижтимоий, маданий ва экологик жиҳатдан ривожлантиришни таъминлашга қаратилган чора-тадбирларни амалга ошириш;

3) маҳаллий бюджетни шакллантириш ва ижро этиш;

4) ушбу Конституция ва қонунларда назарда тутилган бошқа ваколатларни амалга ошириш.

124-модда.

Вилоят ва Тошкент шаҳар ҳокими Ўзбекистон Республикаси Президенти томонидан қонунга мувофиқ тайинланади ва лавозимидан озод этилади.

Туман ва шаҳарларнинг ҳокимлари вилоят, Тошкент шаҳар ҳокими томонидан тайинланади ва лавозимидан озод этилади ҳамда тегишли халқ депутатлари Кенгаши томонидан тасдиқланади.

Туманга бўйсунадиган шаҳарларнинг ҳокимлари туман ҳокими томонидан тайинланади ва лавозимидан озод этилади ҳамда халқ депутатлари туман Кенгаши томонидан тасдиқланади.

125-модда.

Вилоят, туман ва шаҳар ҳокими ўз ваколатларини якjabошчилик асосида амалга оширади ҳамда ўзи раҳбарлик қилаётган органларнинг қарорлари ва ҳаракатлари учун шахсан жавобгар бўлади.

Вилоят, туман ва шаҳар ҳокими тегишли халқ депутатлари Кенгашига вилоятни, туманни, шаҳарни ижтимоий-иқтисодий ривожлантиришнинг энг муҳим ва долзарб масалалари юзасидан ҳисоботлар тақдим этади, ушбу ҳисоботлар бўйича халқ депутатлари Кенгаши томонидан тегишли қарорлар қабул қилинади.

126-модда.

Халқ депутатлари Кенгаши ва ҳоким ўз ваколатлари доирасида тегишли ҳудуддаги барча ташкилотлар, шунингдек мансабдор шахслар ва фуқаролар томонидан бажарилиши мажбурий бўлган қарорлар қабул қилади.

127-модда.

Шаҳарчалар, қишлоқлар ва овулларда, шунингдек шаҳарлар, шаҳарчалар,

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИНИНГ КОНСТИТУЦИЯВИЙ ҚОНУНИ

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ КОНСТИТУЦИЯСИ ТЎҒРИСИДА

◀ (Давоми. Бошланиш 1, 2, 3, 4, 5-бетларда).

Ўзбекистон Республикаси фуқароси бир вақтнинг ўзида иккидан ортиқ давлат ҳокимияти вакиллик органининг депутати бўлиши мумкин эмас.

Сайлов ўтказиш тартиби қонун билан белгиланади.

129-модда.

Ўзбекистон Республикаси Президенти сайловини, Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисига, вилоятлар, туманлар, шаҳарлар давлат ҳқимияти вакиллик органларига сайловларни, шунингдек Ўзбекистон Республикасининг референдумини ташкил этиш ва ўтказиш учун Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси томонидан фаолиятининг асосий принциплари мустақиллик, қонунийлик, коллегияллик, ошкоралик ва адолатлиликдан иборат бўлган Ўзбекистон Республикаси Марказий сайлов комиссияси тузилади.

Ўзбекистон Республикаси Марказий сайлов комиссияси сайлов комиссиялари тизимига бошчилик қилади, ўз фаолиятини доимий асосда амалга оширади ҳамда ўз фаолиятида Ўзбекистон Республикасининг Конституциясига ва қонуnларига амал қилади.

Ўзбекистон Республикаси Марказий сайлов комиссиясининг аъзолари Қорақалпоғистон Республикаси Жўқорғи Кенгесининг, халқ депутатлари вилоятлар ва Тошкент шаҳар Кенгашларининг тавсияси бўйича Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Қонунчилик палатаси ва Сенати томонидан сайланади.

Ўзбекистон Республикаси Марказий сайлов комиссиясининг раиси Ўзбекистон Республикаси Президентининг тақдимига биноан комиссия аъзолари орасидан беш йиллик муддатга комиссия мажлисида сайланади. Айни бир шахс сурункасига икки муддатдан ортиқ Ўзбекистон Республикаси Марказий сайлов комиссиясининг раиси этиб сайланиши мумкин эмас.

XXIII боб. Суд ҳокимияти

130-модда.

Ўзбекистон Республикасида одил судлов фақат суд томонидан амалга оширилади.

Ўзбекистон Республикасида суд ҳокимияти қонун чиқарувчи ва ижро этувчи ҳокимиятдан, сиёсий партиялардан, фуқаролик жамиятининг бошқа институтларидан мустақил ҳолда иш юратади.

131-модда.

Ўзбекистон Республикасида суд тизими ва судлар фаолиятининг тартиби қонун билан белгиланади.

Фавқулодда судлар тузишга йўл қўйилмайди.

132-модда.

Ўзбекистон Республикаси Конституциявий суди қонун чиқарувчи ва ижро этувчи ҳокимият ҳужжатларининг Конституцияга мувофиқлиги тўғрисидаги ишларни кўради.

Конституциявий суд Ўзбекистон Республикаси Президентининг тақдимига биноан Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Сенати томонидан Ўзбекистон Республикаси Судьялар олий кенгаши тавсия этган сиёсат ва ҳуққ соҳасидаги мутахассислар орасидан, Қорақалпоғистон Республикаси вакилини кўшган ҳолда сайланади.

Конституциявий суднинг судьялари қайта сайланиш ҳуқуқсиз ўн йиллик муддатга сайланади.

Ўзбекистон Республикаси Конституциявий суди ўз таркибидан Ўзбекистон Республикаси Конституциявий судининг раисини ва унинг ўринбосарини беш йиллик муддатга сайлайди.

133-модда.

Ўзбекистон Республикаси Конституциявий суди:

1) Ўзбекистон Республикаси қонуnларининг ва Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси палаталари қарорларининг, Ўзбекистон Республикаси Президенти фармонлари, қарорлари ва фармойишларининг, ҳукумат, маҳаллий давлат ҳокимияти органлари қарорларининг, Ўзбекистон Республикаси давлатлараро шартномавий ва бошқа мажбуриятларининг Ўзбекистон Республикасининг Конституциясига мувофиқлигини аниқлайди;

2) Ўзбекистон Республикасининг Президенти томонидан имзоланунига қадар – Ўзбекистон Республикаси конституциявий қонуnларининг, ратификация қилиш тўғрисидаги Ўзбекистон Республикаси қонуnлари Ўзбекистон Республикасининг Президенти томонидан имзоланунига қадар – Ўзбекистон Республикаси ҳалқаро шартномаларининг Ўзбекистон Республикаси Конституциясига мувофиқлигини аниқлайди;

3) референдумга чиқарилаётган масалаларнинг Ўзбекистон Республикаси Конституциясига мувофиқлиги тўғрисида хулоса беради;

4) Қорақалпоғистон Республикаси Конституциясининг Ўзбекистон Республикасининг Конституциясига, Қорақалпоғистон Республикаси қонуnларининг Ўзбекистон Республикасининг қонуnларига мувофиқлиги тўғрисида хулоса беради;

5) Ўзбекистон Республикасининг Конституцияси ва қонуnлари нормаларига шарҳ беради;

6) Ўзбекистон Республикаси Олий судининг ҳужжатини ишда қўлланилиши лозим бўлган норматив-ҳуқуқий муайянларнинг Ўзбекистон Республикасининг Конституциясига мувофиқлиги тўғрисида судлар ташаббуси билан киритилган мурожаатини кўриб чиқади;

7) конституциявий судлов ишларини юритиш амалиётини умумлаштириш натижалари юзасидан ҳар йили Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси палаталарига ва Ўзбекистон Республикаси Президентига мамакатдаги конституциявий қонунийликнинг ҳолати тўғрисида ахборот тақдим этади;

8) Ўзбекистон Республикасининг Конституцияси ва қонуnлари билан берилган ваколати доирасида бошқа ишларни кўриб чиқади.

Фуқаролар ва юридик шахслар, агар суд орқали ҳимоя қилишнинг бошқа барча воситаларидан фойдаланиб бўлганга бўлса, судда кўриб чиқилиши тугалланган муайян ишда суд томонидан ўзига нисбатан қўланилган қонуннинг Конституцияга мувофиқлиги тўғрисидаги шикоят билан Ўзбекистон Республикаси Конституциявий судига мурожаат қилишга ҳақи. Конституциявий суднинг қарори расмий эълон қилинган кундан эътиборан кучга киради.

Конституциявий суднинг қарори қатъий ва унинг устидан шикоят қилиниши мумкин эмас.

Конституциявий судни ташкил этиш ва унинг фаолияти тартиби қонун билан белгиланади.

134-модда.

Ўзбекистон Республикаси Олий суди фуқаролик, жиноий, иқтисодий ва маъмурий суд ишларини юритиш соҳасида суд ҳокимиятининг олий органи ҳисобланади.

Ўзбекистон Республикаси Олий суди томонидан қабул қилинган ҳужжатлар қатъий ҳисобланади ва Ўзбекистон Республикасининг бутун ҳудудида бажарилиши мажбурийдир.

Ўзбекистон Республикаси Олий суди қуйи судларнинг судлов фаолияти устидан назорат олиб бориш ҳуқуқига эга.

Ўзбекистон Республикаси Олий судининг раиси ва унинг ўринбосарлари Ўзбекистон Республикаси Президентининг тақдимига биноан Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Сенати томонидан беш йиллик муддатга сайланади. Айни бир шахс сурункасига икки муддатдан ортиқ Ўзбекистон Республикаси Олий судининг раиси, раис ўринбосари этиб сайланиши мумкин эмас.

135-модда.

Ўзбекистон Республикаси Судьялар олий кенгаши судьялар ҳамжамиятининг мустақил органи бўлиб, у судьялар корпусининг шакллантирилишини, суд ҳокимияти мустақиллигининг конституциявий принципига риоя этилишини таъминлайди.

Ўзбекистон Республикаси Судьялар олий кенгаши раиси ва унинг ўринбосари Ўзбекистон Республикаси Президентининг тақдимига биноан Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Сенати томонидан беш йиллик муддатга сайланади. Айни бир шахс сурункасига икки муддатдан ортиқ Ўзбекистон Республикаси Судьялар олий кенгашининг раиси, раис ўринбосари этиб сайланиши мумкин эмас.

Ўзбекистон Республикаси Судьялар олий кенгашини ташкил этиш ва унинг фаолияти тартиби қонун билан белгиланади.

136-модда.

Судьялар мустақилдирлар, фақат Конституция ва қонунга бўйсунадилар. Судьяларнинг одил судловни амалга оширишга доир фаолиятига ҳар қандай тарзда аралашишга йўл қўйилмайди ва бундай аралашиш қонунга мувофиқ жавобгарликка сабаб бўлади. Судьялар муайян ишлар бўйича ҳисобдор бўлмайди.

Судьялар дахлсиздир.

Давлат судьянинг ва унинг оила аъзоларининг хавфсизлигини таъминлайди.

Судьяни муайян ишнинг муҳокамасидан четлаштиришга, унинг ваколатларини бекор қилишга ёки тўхтатиб туришга, бошқа лавозимга ўтказишга фақат қонунда белгиланган тартибда ва асосларга кўра йўл қўйилади. Суднинг қайта ташкил этилиши ёки тугатилиши судьяни лавозимидан озод этиш учун асос бўлиб хизмат қилиши мумкин эмас.

Судьялар сенатор, давлат ҳокимияти вакиллик органларининг депутати бўлиши мумкин эмас.

Судьялар сиёсий партияларнинг аъзоси бўлиши, сиёсий ҳаракатларда иштирок этиши, шунингдек илмий, ижодий ва педагогик фаолиятдан ташқари ҳақ тўланадиган бошқа фаолият турлари билан шуғулланиши мумкин эмас.

137-модда.

Ҳамма судларда ишлар очиқ кўрилади. Ишларни ёпиқ мажлисда тинглашга қонунда белгиланган ҳоллардагина йўл қўйилади.

138-модда.

Суд ҳокимиятининг ҳужжатлари барча давлат органлари ва бошқа ташкилотлар, мансабдор шахслар ҳамда фуқаролар учун мажбурийдир.

139-модда.

Ўзбекистон Республикасида суд ишларини юритиш ўзбек тилида, қорақалпоқ тилида ёки муайян жойдаги кўпчилик аҳоли сўзлашадиган тилда ёхуд қонунга мувофиқ бошқа тилда олиб борилади. Суд ишлари олиб борилаётган тилни билмайдиган судда қатнашувчи шахсларнинг таржимон орқали иш материаллари билан тўла танишиш ва суд ишларида иштирок этиш ҳуқуқи ҳамда судда она тилида сўзлаш ҳуқуқи таъминланади.

140-модда.

Судларнинг фаолиятини молиялаштириш фақат Ўзбекистон Республикасининг Давлат бюджетидан амалга оширилади ҳамда у одил судловни тўлик ва мустақил амалга ошириш имкониятини таъминлаши керак.

XXIV боб. Адвокатура

141-модда.

Жисмоний ва юридик шахсларга малакали юридик ёрдам кўрсатиш учун адвокатура фаоият кўрсатади.

Адвокатура фаолияти қонунийлик, мустақиллик ва ўзини ўзи бошқариш принципларига асосланади.

Адвокатурани ташкил этиш ва унинг фаолияти тартиби қонун билан белгиланади.

142-модда.

Адвокат ўз касбий вазифаларини амалга ошираётганда унинг фаолиятига аралашишга йўл қўйилмайди.

Адвокатга ўз ҳимоясидаги шахс билан монеликсиз ва холи учралиши, маслаҳатлар бериш учун шарт-шароитлар таъминланади.

Адвокат, унинг шаъни, кадр-қиммати ва касбий фаолияти давлат ҳимоясида бўлади ва қонун билан муҳофаза қилинади.

XXV боб. Прокуратура

143-модда.

Ўзбекистон Республикаси ҳудудида қонуnларнинг аниқ ва бир хилда бажарилиши устидан назоратни Ўзбекистон Республикасининг Бош прокурори ва унга бўйсунувчи прокурорлар амалга оширади.

144-модда.

Прокуратура органларининг ягона марказлаштирилган тизимига Ўзбекистон Республикасининг Бош прокурори бошчилик қилади.

Қорақалпоғистон Республикасининг прокурори Ўзбекистон Республикасининг Бош прокурори билан келишилган ҳолда Қорақалпоғистон Республикасининг олий вакиллик органи томонидан тайинланади.

Вилоятларнинг прокурорлари, туман ва шаҳар прокурорлари Ўзбекистон Республикасининг Бош прокурори томондан тайинланади. Ўзбекистон Республикаси Бош прокурорининг, Қорақалпоғистон Республикаси прокурорининг, вилоят, туман ва шаҳар прокурорларининг ваколат муддати – беш йил.

Айни бир шахс сурункасига икки муддатдан ортиқ Ўзбекистон Республикасининг Бош прокурори лавозимини эгаллаши мумкин эмас.

145-модда.

Ўзбекистон Республикасининг прокуратура органлари ўз ваколатларини бошқа давлат органларидан, ўзга ташкилотлардан, мансабдор шахслардан мустақил равишда, фақат Ўзбекистон Республикасининг Конституциясига ва қонуnларига бўйсунган ҳолда амалга оширади.

Прокурорлар ўз ваколатлари даврида сиёсий партияларга ва сиёсий мақсадларни кўзловчи бошқа жамоат бирлашмаларига аъзоликни тўхтатиб турадилар.

Прокуратура органларини ташкил этиш, уларнинг ваколатлари ва фаолият кўрсатиш тартиби қонун билан белгиланади.

146-модда.

Ўзбекистон Республикаси ҳудудида жиноятчиликка қарши кураш бўйича тезкор-қидирув, тергов ва бошқа махсус вазифаларни мустақил равишда бажарувчи хусусий ташкилотлар, жамоат бирлашмалари ва уларнинг бўлинмаларини тузиш ҳамда уларнинг фаолият кўрсатиши тақиқланади.

Қонунийлик ва ҳуқуқий тартиботни, фуқароларнинг ҳуқуқлари ва эркинликларини ҳимоя қилишда ҳуқуқни муҳофаза қилувчи органларга жамоат ташкилотлари ва фуқаролар ёрдам кўрсатишлари мумкин.

XXVI боб. Молия, пул ва банк тизими

147-модда.

Ўзбекистон Республикаси ўзининг ягона молия, пул ва банк тизимига эга.

148-модда.

Ўзбекистон Республикасининг Давлат бюджети республика бюджетидан, Қорақалпоғистон Республикаси бюджетидан ва маҳаллий бюджетлардан иборатдир.

Ўзбекистон Республикасининг Давлат бюджетини шакллантириш ҳамда ижро этиш тартиб-таомиллари очиклик ва шаффофлик принциплари асосида амалга оширилади.

Фуқаролар ва фуқаролик жамияти институтлари Ўзбекистон Республикаси Давлат бюджетининг шакллантирилиши ҳамда ижро этилиши устидан жамоатчилик назоратини амалга оширади.

Фуқароларнинг ҳамда фуқаролик жамияти институтларининг бюджет жараёнида иштирок этиши тартиби ва шакллари қонун билан белгиланади.

149-модда.

Ўзбекистон Республикаси ҳудудида ягона солиқ тизими амал қилади. Солиқларни жорий қилиш ҳуқуқи Ўзбекистон Республикасининг Олий Мажлисига тегишлидир.

150-модда.

Ўзбекистон Республикасининг пул бирлиги сўмдир.

Сўм Ўзбекистон Республикасининг бутун ҳудудида ягона чекланмаган қонуний тўлов воситасидир. Ўзбекистон Республикаси Марказий банки Ўзбекистон Республикасининг ҳудудида қонуний тўлов воситалари сифатида пул белгиларни муомалга киритишда ва уларни муомаладан чиқаришда мутлақ ҳуқуққа эгадир.

151-модда.

Ўзбекистон Республикасининг банк тизими Ўзбекистон Республикаси Марказий банкдан ва банклардан иборатдир. Ўзбекистон Республикаси Марказий банки пул-кредит ва валюта сиёсатини ишлаб чиқади ҳамда амалга оширади.

Ўзбекистон Республикаси Марказий банки мамлакатда банклар фаолиятини тартибга солишни амалга оширади, банк ва тўлов тизимларининг барқарор фаолият кўрсатишини таъминлайди.

Ўзбекистон Республикаси Марказий банки ўз вазифаларини бажаришда мустақилдир.

Ўзбекистон Республикаси Марказий банкнинг фаолиятини ташкил этиш тартиби қонун билан белгиланади.

XXVII боб. Мудофаа ва хавфсизлик

152-модда.

Ўзбекистон Республикаси Қуролини Кучлари Ўзбекистон Республикасининг давлат суверенитетини ва худудий ахилитлигини, аҳолининг тинч ҳаёти ва хавфсизлигини ҳимоя қилиш учун тузилади.

Қуролини Кучларнинг тузулиши ва уларни ташкил этиш қонун билан белгиланади.

153-модда.

Ўзбекистон Республикаси ўз хавфсизлигини таъминлаш учун етарли даражада Қуролини Кучларига эга.

ОЛТИНЧИ БЎЛИМ. КОНСТИТУЦИЯНИ ЎЗГАРТИРИШ ТАРТИБИ

154-модда.

Ўзбекистон Республикасининг Конституциясига ўзгартириш ва қўшимчалар тегишинча Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Қонунчилик палатаси депутатлари ва Сенати аъзолари умумий сонининг камида учдан икки қисмидан иборат кўпчилиги томонидан қабул қилинган конституциявий қонун ёки Ўзбекистон Республикасининг референдуми билан киритилади.

Ўшбу Конституция 1-моддасининг ва ушбу модда иккинчи қисмининг қоидалари қайта кўриб чиқилиши мумкин эмас. Ўзбекистон Республикасининг Конституциясига ўзгартириш ва қўшимчалар киритиш тўғрисидаги конституциявий қонун унинг нормаларини, шунингдек Конституциянинг нормаларини қўллашнинг ўзига хос хусусиятлари назарда тутилиши мумкин.

155-модда.

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси тегишли таклиф киритилгандан кейин олти ой мобайнида Конституцияга ўзгартириш ва қўшимчалар киритиш тўғрисида кенг ва ҳар тарафлама муҳокамани ҳисобга олган ҳолда конституциявий қонун қабул қилиши мумкин. Агар Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Конституцияни ўзгартириш тўғрисидаги таклифни рад этса, таклиф бир йил ўтгандан кейингина қайта киритилиши мумкин.».

2-модда. Ушбу Конституциявий Қонун референдум

яқунлари Ўзбекистон Республикаси Марказий сайлов комиссияси томонидан расмий эълон қилинган кундан эътиборан кучга киради.

3-модда. Ушбу Конституциявий Қонун кучга киргунига

қадар Ўзбекистон Республикаси ҳудудида амалда бўлган қонуnлар ва бошқа норматив-ҳуқуқий ҳужжатлар ушбу Конституциявий Қонун тахриридаги Ўзбекистон Республикаси Конституциясига зид бўлмаган қисмида қўлланилади.

4-модда. Ушбу Конституциявий Қонун тахриридаги Ўзбекистон Республикаси Конституцияси нормалари тегишли қонуnлар ва бошқа норматив-ҳуқуқий ҳужжатлар қабул қилинишидан ёки мавжудлигидан қатъи назар, ушбу Конституциявий Қонун кучга кирган пайтдан эътиборан тўғридан-тўғри амал қилади.

5-модда. Амалдаги қақирқ Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Қонунчилик палатаси ва Сенати ушбу Конституциявий Қонун кучга кирган пайтдан эътиборан ўз фаолиятини ушбу Конституциявий Қонун тахриридаги Ўзбекистон Республикаси Конституциясида белгиланган ваколатларга мувофиқ амалга оширади.

Ушбу Конституциявий Қонун тахриридаги Ўзбекистон Республикаси Конституцияси 92-моддаси учинчи қисмининг Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Сенатининг сайланадиган (тайинланадиган) аъзолари сонини белгиловчи қоидалари 2024 йилда навбатдаги қақирқдаги Сенат шакллантирилиши бошланганидан амалга киритилади.

6-модда. Тегишли норматив-ҳуқуқий базани тайёрлаш, маҳаллий вакиллик ва ижро этувчи давлат ҳокимияти органлари фаолиятининг изчиллиги ҳамда узлуқсизлигини таъминлаш зарурлиги муносабати билан ушбу Конституциявий Қонун тахриридаги Ўзбекистон Республикаси Конституцияси 120-моддаси учинчи қисмининг вилоят, туман, шаҳар ҳокими лавозимини эгаллаб турган шахс бир вақтнинг ўзида халқ депутатлари Кенгаши раиси лавозимини эгаллаши мумкин эмаслиги ҳақидаги қоидалари:

вилоятлар ҳамда Тошкент шаҳар вакиллик ва ижро этувчи давлат ҳокимияти органларига нисбатан 2024 йилда халқ депутатлари вилоятлар ва Тошкент шаҳар Кенгашлари депутатларининг навбатдаги сайловлари яқунлари бўйича;

туман ҳамда шаҳар вакиллик ва ижро этувчи давлат ҳокимияти органларига нисбатан эса 2026 йил 1 январдан эътиборан амалга киритилади.

7-модда. Ушбу Конституциявий Қонуннинг давлат ҳокимияти мансабдор шахсларининг ваколат муддатлари, сайланиш (тайинланиш) тартиби ва (ёки) шартларини ўзгартирувчи ва (ёки) бошқача тарзда таъсир қилувчи қоидалари ушбу Конституциявий Қонун кучга кирган пайтда мазкур лавозимларни эгаллаб турган шахсларга нисбатан қўлланилади ҳамда мазкур шахслар ушбу Конституциявий Қонун кучга кирган пайтда кўрсатилган лавозимларни эгалланглиги ва (ёки) эгаллаб келаётганлигининг сурункали муддатлари сонидан қатъи назар, Ўзбекистон Республикасининг бошқа фуқаролари билан тенг равишда Ўзбекистон Республикаси Конституциясининг талабларига, шу жумладан ушбу Конституциявий Қонун тахриридаги талабларига мувофик мазкур лавозимларга сайланишга (тайинланишга) ҳақлидир.

Ўзбекистон Республикаси Конституциявий судининг ўзига нисбатан анги сайланиш шартлари ва ваколатлар муддати жорий этилаётган амалдаги судьялари ўз ваколатларини улар сайланган муддат туугаунига қадар давом эттиради. Ўзбекистон Республикаси Конституциявий судининг вакант судьялик лавозимлари ушбу Конституциявий Қонун тахриридаги Ўзбекистон Республикаси Конституциясида белгиланган тартибда тўндирилади.

8-модда. Ушбу Конституциявий Қонун ва ушбу Конституциявий Қонун тахриридаги Ўзбекистон Республикаси Конституциясига ўзгартириш ва қўшимчалар тегишинча Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Қонунчилик палатаси депутатлари ва Сенати аъзолари умумий сонининг камида учдан икки қисмидан иборат кўпчилиги томонидан қабул қилинган конституциявий қонун ёки Ўзбекистон Республикасининг референдуми билан киритилиши мумкин.

9-модда. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси: манфаатдор давлат органлари билан биргаликда қонунчиликни ушбу Конституциявий Қонун тахриридаги Ўзбекистон Республикаси Конституциясига мувофиқлаштириш бўйича чора-тадбирлар

Ўзбекистон Республикаси Президентининг
Қ А Р О Р И
СОҒЛИҚНИ САҚЛАШ ТИЗИМИНИ
РАҚАМЛАШТИРИШГА ДОИР ҚЎШИМЧА
ЧОРА-ТАДБИРЛАР ТЎҒРИСИДА

(Давоми. Бошланishi 1-бетда).

“Рақамли соғлиқни сақлаш ислохотларини қўллаб-қувватлаш” лойиҳасини амалга ошириш бўйича “Йўл харитаси” 3-иловага мувофиқ;
2023 — 2025 йилларда соғлиқни сақлаш тизимини рақамлаштириш бўйича **чора-тадбирлар режаси** 4-иловага мувофиқ тасдиқлансин.
3. Белгилансинки:
а) Соғлиқни сақлаш вазирлиги;
лоийҳани ўз вақтида амалга ошириш ҳамда мувофиқлаштириш, шунингдек, “КfW” банкнинг қарз ҳамда грант маблағларидан **максадли ва самарали фойдаланиш бўйича** масъул ижро этувчи орган;
лоийҳани амалга ошириш доирасида **тендер комиссиясининг ишчи органи ва тузилган шартномалар бўйича контрагент** ҳисобланади;
б) “КfW” банкнинг **қарз маблағларини қайтариш, шу жумладан, қўшимча ҳақ ва фоизлар, бошқа тўловлар** билан боғлиқ харажатлар Ўзбекистон Республикасининг республика бюджети маблағлари ҳисобидан қопланади;
в) лойиҳани амалга ошириш доирасида харид қилинадиган ва олиб қилинадиган товарлар (хизматлар) учун тўланиши лозим бўлган **қўшылган қиймат солиғи Давлат бюджети маблағлари ҳисобидан** тўланади. Бунда, солиқ ва боқсона имтиёзлари қўланиши ёки бюджет маблағлари ҳисобидан тўлаб берилиши натижасида иқтисод қилинган маблағлар Ўзбекистон Республикасининг лойиҳани амалга оширишга қўшган улushi сифатида ҳисобга олинади.
4. Лойиҳани ўз вақтида ва самарали амалга ошириш учун **Рақамли соғлиқни сақлаш тизимини бошқариш лойиҳа офиси** ташкил этилсин ҳамда ушбу лойиҳа офиси фаолияти лойиҳанинг техник-иқтисодий асосларида белгиланган тартибда жалб қилинаётган маблағлар ҳисобидан молиялаштирилиши таъминлансин.
Бунда, Соғлиқни сақлаш вазирлиғи Рақамли соғлиқни сақлаш тизимини бошқариш лойиҳа офисининг фаолиятини мувофиқлаштириб боссин.
5. Адлия вазирлиғи **бир ой мuddатда** Ўзбекистон Республикаси ҳамда “KfW” банки ўртасида имзоланган **қарз ва грант битимлари бўйича юридик хулоса берсин**.
6. Белгилаб қўйилсинки:
лоийҳа доирасида жорий этилаётган ахборот тизимларидан фойдаланиш бўйича лицензиялар учун тўловлар уларни жорий этиш харажатлари таркибига киритиладиган ҳамда мазкур лицензиялар **ахборот тизими амалиётга тўлиқ жорий этилгандан сўнг камида 5 йил мобайнида** амал қилади;
лоийҳани амалга ошириш жараёнида иқтисод қилинган маблағлар **устувор равишда бирламчи тиббий-санитария ёрдами муассасалари фаолиятини рақамлаштириш ҳамда компьютер техникаси воситалари-**

ни харид қилишга йўналтирилади;
лоийҳа доирасида ишлаб чиқиладиган ахборот тизимларини амалиётга татбиқ этиш учун қабул қилиб олиш **Рақамли технологиялар вазирлиги билан келишилган ҳолда** амалга оширилади;
давлат тиббиёт ташкилотлари учун **зарур ахборот дастурлари ва тизимларини ишлаб чиқиш, ўрнатиш ҳамда техник жиҳатдан қўллаб-қувватлаш** билан боғлиқ харажатлар Давлат бюджетидан Соғлиқни сақлаш вазирлигига ажратилган маблағлар ҳисобидан қоплаб берилади.
7. Соғлиқни сақлаш тизимини рақамлаштиришга қаратилган чора-тадбирларни амалга ошириш бўйича ишчи гуруҳи 5-иловага мувофиқ тартибда тузилсин.
Ишчи гуруҳи (А. Иноятov)га қуйидаги вазифалар юклатилсин:
соғлиқни сақлаш тизими ва ташкилотларидаги жараёнларни рақамлаштириш, шунингдек, уларнинг бошқа давлат органлари ахборот тизимлари билан интеграциясини таъминлаш;
2023 — 2025 йилларда соғлиқни сақлаш тизимини рақамлаштириш ҳамда лойиҳани амалга ошириш бўйича “йўл хариталари”да белгиланган топшириқларнинг ўз вақтида ва сифатли бажарилишини ташкил этиш;
лоийҳанинг асосий техник-иқтисодий кўрсаткичларида белгиланган мақсадларга эришилишини назорат қилиш;
мазкур қарорда белгиланган топшириқларнинг самарали ва ўз вақтида ижро этилишини таъминлаш ҳамда амалга оширилаётган ишлар натижаси бўйича Вазирлар Маҳкамасига ҳар чоракда маълумот киритиб бориш.
8. Рақамли технологиялар вазирлиғи лойиҳа доирасида жорий этиладиган ахборот тизимлари натижадорлигининг баҳолаб борилишини ҳамда бизнес жараёнларини амалга оширишнинг замонавий усуллари жорий этилишини таъминласин.
9. Ҳисоб палатаси лойиҳа доирасида жалб этиладиган ҳамда ажратиладиган маблағлардан самарали фойдаланилиши, шунингдек, лойиҳанинг техник-иқтисодий асосларида кўзда тутилган кўрсаткичларга эришилиши юзасидан доимий назорат ўрнатсин.
10. Мазкур қарор ижросини самарали ташкил қилишга масъул ва шахсий жавобгар этиб соғлиқни сақлаш вазирни А.Ш.Иноятov ва рақамли технологиялар вазирни Ш.Х.Шерматов белгилансин.
Қарор ижросини назорат қилиш ва ижро учун масъул ташкилотлар фаолиятини мувофиқлаштириш Ўзбекистон Республикасининг Бош вазирни А.Н.Арипов зиммасига юклансин.

Ўзбекистон Республикаси
Президенти **Ш. МИРЗИЁЕВ**
Тошкент шаҳри,
2023 йил 1 май

Сенат Кенгашида

НАВБАТДАГИ ЯЛПИ МАЖЛИС
ҚАЧОН ЎТКАЗИЛИШИ МАЪЛУМ ҚИЛИНДИ

Кеча Олий Мажлис Сенати Кенгашининг навбатдаги мажлиси бўлиб ўтди. Уни Сенат Раиси Танзила Норбоева олиб борди.

Мажлисда Сенатнинг қирқинчи ялпи мажлисини 2023 йилнинг 3 май куни қачирлиш тўғрисида қарор қабул қилинди.
Қайд этилганидек, видеоكونференцалоқа тизимидан фойдаланган ҳолда ўтказиладиган мазкур ялпи мажлисда қатор қонунларни муҳокама қилиш режалаштирилган.
“Ўзбекистон Республикасининг Маъмурий жавобгарлик тўғрисидаги кодексига ўзгаришлар ҳамда қўшимча киритиш ҳақида”ги, “Ўзбекистон Республикасининг айрим қонун ҳуж-

жатларига тадбиркорларнинг банк ҳисобварақларидаги пул маблағлари дахлсизлигини таъминлашга қаратилган қўшимча ва ўзгаришлар киритиш тўғрисида”ги ҳамда “Ўзбекистон Республикасининг Маъмурий жавобгарлик тўғрисидаги кодексига ўзгаришлар киритиш ҳақида”ги қонунлар шулар жумласидир.
Ялпи мажлисда “Халқаро меҳнат ташкилотининг ходимлари иш жойидаги ҳавонинг ифлосланиши, шовқин ва тебранишлар туфайли юзага кела-

диган касбий хавф-хатардан ҳимоя қилиш тўғрисидаги 148-сонли Конвенциясини (Женева, 1977 йил 20 июни) ратификация қилиш ҳақида”ги ва “Ўзбекистон Республикаси Хукумати билан Тожикистон Республикаси Хукумати ўртасида давлат форс-мажор ҳолатларда давлат авиацияси ҳаво кема-лари томонидан ҳаво ҳудуди ва аэродромлардан фойдаланиш соҳасида ўзаро ҳамкорлик тўғрисидаги Битими (Душанбе, 2021 йил 10 июнь) ратификация қилиш ҳақида”ги қонунлар ҳам муҳокамадан ўтказилди.

«Халқ сўзи».

Сенат қўмиталарида

МАСАЛАЛАР ДАСТЛАБКИ ТАРЗДА КЎРИБ ЧИҚИЛДИ

Очиқликни таъминлаш ҳолати қай ҳолатда?

Ахборот сиёсати ва давлат органларида очиқликни таъминлаш масалалари қўмитаси йиғилишида сенаторлар, маҳаллий Кенгашларнинг доимий комиссиялари раислари, тегишли давлат органлари ва ташкилотлар масъуллари, экспертлар ва ОАВ вакиллари иштирок этди.
Мажлисда дастлаб “Ўзбекистон Республикасининг айрим қонун ҳужжатларига тадбиркорларнинг банк ҳисобварақларидаги пул маблағлари дахлсизлигини таъминлашга қаратилган қўшимча ва ўзгаришлар киритиш тўғрисида”ги қонун муҳокама марказида бўлди. Шунингдек, “Ўзбекистон Республикасининг Маъмурий жавобгарлик тўғрисидаги кодексига ўзгаришлар ва қўшимча киритиш ҳақида”ги қонун ҳам кўриб чиқилди.

Унга асосан, эндиликда дарахт ва буталарни, бошқа ўсимликларни ҳамда ниҳолларни қонунга ҳилоф равишда кесганлик, қундақов қилганлик, шикастлангизилганлик, йўқ қилганлик ёки бошқа жойга қўйиб ўтказганлик учун жавобгарлик чоралари қўйиб қўйилди, жарима миқдорлари оширилди ҳамда қонун билан бундай ҳолатга олиб келадиган лойиҳа ҳужжатларини ишлаб чиқариш учун маъмурий жавобгарлик кўзда тутилади.

Қўмита мажлисда Коррупцияга қарши курашиш агентлиги томонидан 2022 йилда давлат органлари ва ташкилотларининг очиқ маълумотлар сифатида жойлаштириш керак бўлган ижтимоий аҳамиятга молик маълумотларининг Очиқ маълумотлар порталига (data.gov.uz) ва ўз расмий веб-сайтларига белгиланган вақтда жойлаштириш юзасидан ўтказилган мониторинг натижалари ҳам муҳокама қилинди.

Мониторинг натижасига кўра, давлат органлари ва ташкилотларининг очиқликни таъминлаш бўйича масъуллари томонидан ўтказиладиган матбуот тадбирларида сусткашликка йўл қўйилаётганиги, маълумотларни ўз мuddатига тегишли ресурсларда жойлаштириш ишларига етарли эътибор қаратмасдан келинаётганиги ҳамда расмий веб-сайтларнинг замонавий дизайн асосида фаолият йўлга қўйилмагани аниқланган. Қолаверса, бугунги кунда аксарият давлат органлари ва ташкилотлари томонидан тегишли ахборот ресурсларида давлат харидлари тўғрисидаги маълумотлар тўлиқ эълон қилинмасдан қолмоқда.

Бундан ташқари, тадбирда Қорақалпоғистон Республикаси Жўқорғи Кенгеси, халқ депутатлари вилоят, туман, шаҳар Кенгашлари томонидан ўз сессияларини маҳаллий телеканаллар ҳамда интернет тармоғи орқали эфирга узатиш ишларига

Кеча Олий Мажлис Сенатининг бир қатор қўмиталари йиғилишлари бўлиб ўтди. Уларда парламент юқори палатасининг қирқинчи ялпи мажлиси муҳокамасига киритилаётган масалалар дастлабки тарзда кўриб чиқилди.

етарли эътибор қаратиш лозимлиги таъкидланди.

Мажлисда бу масалалар маҳаллий Кенгашларнинг ахборот сиёсати ва маҳаллий давлат органларида очиқликни таъминлаш масалалари бўйича доимий комиссияси раислари томонидан доимий назоратга олинишига келишиб олинди.

Тадбиркор ҳисобидаги пулни ноқонуний олиб қўйганлик учун жазо белгиланмоқда

Бюджет ва иқтисодий ислохотлар масалалари қўмитасининг навбатдаги мажлисида “Ўзбекистон Республикасининг айрим қонун ҳужжатларига тадбиркорларнинг банк ҳисобварақларидаги пул маблағлари дахлсизлигини таъминлашга қаратилган қўшимча ва ўзгаришлар киритиш тўғрисида”ги қонунга кенг эътибор берилди.

Хусусан, мамлакатимизда бугунги кунда тадбиркорларни қийнаб келаятган муаммоларни хал этиш орқали уларнинг ҳуқуқ ва манфаатларини ҳимоялашга қаратилган қатор қонун ҳужжатлари қабул қилинаётгани ҳамда муҳокамадан ўтказилган қонун ҳам бу борадаги ишларнинг мантйик давоми эканлиги қайд этилди.

Қонун билан тадбиркорлик субъектларининг банк ҳисобварақларидан пул маблағларини улар розилигисиз қонунга ҳилоф равишда ўтказганлик ёки олиб қўйганлик ёхуд ортиқча ундирилган маблағларни ўз вақтида қайтармаганлик учун Ўзбекистон Республикаси Маъмурий жавобгарлик тўғрисидаги кодексига ва Жиноят кодексида маъмурий ва жиноий жавобгарлик чоралари белгиланмоқда.

Аниқ айтилган бўлса, Маъмурий жавобгарлик тўғрисидаги кодексга қўшимча модда киритилиб, банк ҳисобварақларидаги пул маблағларини тадбиркорлик субъектларининг розилигисиз қонунга ҳилоф равишда ўтказиш ёки олиб қўйиш ёхуд ортиқча ундирилган пулни ўз вақтида қайтармаслик ҳолати бўйича айбдорга базавий ҳисоблаш миқдорининг 20 баробаридан 40 баробаригача (6,6 млн. сўмдан 13,2 млн. сўмгача) даражада жарима солиниши кўзда тутиляпти.

Мораторий жорий этилишига қарамай дарахтлар кесилмоқда

Оролбўйи минтақасини ривожлантириш масалалари ва экология қўмитаси мажлисида “Ўзбекистон Республикасининг Маъмурий жавобгарлик тўғрисидаги кодексига ўзгаришлар ва қўшимча киритиш ҳақида”ги қонун ба-тасфил кўриб чиқилди.

Таъкидланганидек, сўнгги йилларда юртимизда экологик барқарорликни таъминлаш, аҳоли пунктларини қўқаламзорлаштириш, дарахт ва буталарни муҳофаза қилиш ҳамда уларни сақлаб қолиш борасида тизимли чоралар қўрилмоқда.

Хусусан, ўрмон фондида қирмайдиган дарахт ва буталарнинг қимматбаҳо навлари кесилишига қарши курашиш мақсадида мuddатсиз даврга мораторий эълон қилинди. “Яшил макон” умуммиллий лойиҳаси доирасида йилига 200 миллион туپ қўчат экиш ишлари жадаллик билан давом эттирилмоқда.

Афсуски, мораторий жорий қилинишига қарамаздан ўсимлик дунёси объектларига зиён етказиш, дарахтларни ноқонуний кесиш билан боғлиқ ҳолатлар ҳамон учрамоқда ва бу эса экологик вазиятнинг кескинлашишига олиб келяпти. Уй-жой, йўллар ва муҳандислик-коммуникация тармоқларини қуриш ва реконструкция қилиш жараёналарида яшил ҳудудларга зарар етказиш, хусусан, дарахтларни ноқонуний кесиш билан боғлиқ ҳолатлар экологик вазиятнинг кескинлашишига сабаб бўлмоқда.

Уй-жой, йўллар ва муҳандислик-коммуникация тармоқларини қуриш ва реконструкция қилиш жараёналарида яшил ҳудудларга зарар етказиш, хусусан, дарахтларни ноқонуний кесиш, уларга ўсимдан тўхтаб қолиш даражасида шикаст етказиш билан боғлиқ воқеалар учраб турибди. Бу, албатта, жамоатчиликнинг ҳақли эътирозига олиб келмоқда.

Шу калби муаммоларнинг олдини олиш ва бартараф этиш мақсадида сўз юритилаётган қонун билан Маъмурий жавобгарлик тўғрисидаги кодексига ўзгаришлар ва қўшимча киритилмаётган.

Эндиликда дарахт ва буталар қимматбаҳо навларини кесиш, шикастлантириш, йўқ қилинишига олиб келиши мумкин бўлган ёки олиб келган қурилиш лойиҳа ҳужжатларини тайёрлаганлик учун ҳам жавобгарлик белгиланмоқда.

Мажлисда “Ўзбекистон Республикасининг айрим қонун ҳужжатларига тадбиркорларнинг банк ҳисобварақларидаги пул маблағлари дахлсизлигини таъминлашга қаратилган қўшимча ва ўзгаришлар киритиш тўғрисида”ги қонун ҳам таҳлилдан ўтказилди.
Қонун билан Жиноят кодекси, Жиноят-процессуал кодекси ҳамда Маъмурий жавобгарлик тўғрисидаги кодексига тегишли қўшимча ва ўзгаришлар киритилмоқда.

Хусусан, Жиноят кодексига тадбиркорлик субъектларининг банк ҳисоб рақамларидан пул маблағларини уларнинг розилигисиз қонунга ҳилоф равишда қўчириш ёки олиб қўйиш, ортиқча тўланган ва ундирилган пул маблағлари тадбиркорлик субъектлари талаб қилган вақтда қайтаришмас, ушбу ҳолатга нисбатан жиноий жавобгарлик белгиланмоқда.

Мазкур йўналишда маъмурий ҳуқуқбузарлик тўғрисидаги ишларни кўриб чиқиш жиноят ишлари бўйича судларга (олдин маъмурий судларда бўлган) ўтказилмоқда.
Қўмита мажлисда Президентимиз раислигида 2023 йил 11 апрелда ўтказилган видеоселектор йиғилишида Олий Мажлис Сенати ҳузуридаги Ёшлар парламентиға ёшлар билан ишлаш борасида белгилаб берилган устувор вазифалар ҳам кўриб чиқилди.

«Халқ сўзи».

ЎЗБЕКИСТОН — МАРКАЗИЙ ОСИЁ ДУРДОНАСИ

“Ўзбекистон. Марказий Осиё дурдонаси” китобини Женевадаги дипломатик доира президенти Роберт Блум ёзган.
Р. Блум — швейцариялик таниқли жамоат арбоби. У маданий-инсонпарварлик муносабатлари ва савдо алоқаларини ривожлантиришга қўшган муносиб ҳиссаси учун бир қатор давлатлар, жумладан, АҚШ, Италия, Тунис, Бирлашган Араб Амирликлари, Франция томонидан давлат мукофотлари ва faxрий унвонлар билан тақдирланган.

Мутолаа

Китоб Женеванинг узоқ йиллардан бўён номи тилдан тушмай келаятган наشريёт уйларида бири — “Atar Roto Presse SA” томонидан нашр этилган. Ушбу наشريётга 1896 йилдәк “Societe Genevoise d’Edition” номи билан асос солинган, 1905 йилдан эътиборан эса компания “Atar” деб атала бошланган. Бу ном “Ateliers Artistiques” атамасининг қисқарта шакли бўлиб, тез орада Женева матбааачилиғи соҳасида том маънодаги бренда айланди.
“Атар” фаолиятининг устувор соҳалари атроф-мухитга ҳурмат билан муносабатда бўлиш, яъни экологияни асраб-авайлаш бўйича чинакам ва илчил саъй-харажатларни ўзида қамрайди. Матбаа тизимидаги ишлаб чиқариш жараёнининг барча босқичи атроф-мухитга қандай таъсир кўрсатиши нуктаи назаридан баҳоланади. Бу ўринда қорғоз ўлчамларини мақбуллаштириш, сертификатлаш эга қорғоздан фойдаланиш, қорғоз ва бошқа босмаҳона махсулотларини исроф қилиш ҳисобига юзага келадиган чиқиндиларни қамайтириш, қайта ишлаш ва улардан фойдали махсулотлар тайёрлаш ишлари ҳақида сўз бормоқда.
Шуниси эътиборга лойиқки, ушбу китоб экологик жиҳатдан энг тоза қорғозда chop этилган. Бунда матбаа жараёнлари ҳам қатъий равишда экологияни асраб-авайлаш талаблари доирасида амалга оширилган.
Китоб 275 бетдан иборат бўлиб, му-

қаддима, сўзбоши, 7 та бўлим, 26 та боб ва хотима қисмларини ўзида қамраган.
Кейинги йилларда Ўзбекистон халқи ҳаётининг ижтимоий-иқтисодий, сиёсий-ҳуқуқий, маданий ва маънавий соҳаларида эришилган туб ўзгаришлар китобнинг рангли-безакли кўркем саҳифаларидан маҳорат билан тарафнам этилган.
Китобдан жуда кўп фотолавҳалар жой олган. Уларни айнаи вақтда дунёдаги машҳур янгиликлар ва молиявий ахборот агентлиғи ҳисобланувчи “Рейтер” да ишлайдиган таниқли фотограф Пьер Виро яқинда Ўзбекистонга сафари даврида суратла турган.

Р. Блум ўз китобида кейинги йилларда янги Ўзбекистоннинг тарраққий этиши билан боғлиқ кузатувлари ва таассуротларини қаламга олган. Китоб ушбу муқаддима билан бошланади: “**Жаноб Президент, Сизнинг сайланганингиз муносабати билан мамлакатингиз қайтадан тугилди гўё**”.
Р. Блумнинг таъкидлашича, Шавкат Мирзиёев 2017 йилда Президент этиб сайлангач, мамлакатда энг аҳамиятли ва шиддатли ўзгаришлар юз берган. Аҳоли, айниқса, ёшлар ўз Ватани, миллати ва халқи тақдирига дахлдор кенг қамровли ислохотларга қатнашиш истагини эркин билдириш ҳамда мамлакатининг ҳаётининг барча соҳасидаги бунёдкорлик жараёналарида улкан салоҳиятини баралла намоён этиш имкониятига эга бўлган.

ҳалокатига кўрсатган фожалии таъсири ҳақида фикр юритади.

Муаллиф халқимизни: “Буюқ тарихнинг Ўзбекистон мустақиллигини олиб келган ва шиддатли янгилашниларга йўл очган ҳаётбахш шамолига қўқисин тутган мард инсонлар”, дея тавсифлаган.

Унинг таъкидлашича, миллатни тушуниш учун, аввало, унинг қаердан келиб чиққани, нималарни бошидан кечиргани ва қандай негизларда шаклланганидан хабардор бўлиш даркор. “Ҳар қандай халқнинг ўтмиши дарёга ўхшайди, баъзида тошқин, баъзида сокин, баъзан тор даралар оралаб ўтишга мажбур бўлганда, қайтадан сокинлик касб этишдан олдин ўзини хар томонга урганича қўйиб-тошадиган асов дарёдир халқ. География Ўзбекистонга бутун Осиёни Шарқдан Ғарбга ва Ғарбдан Шарққа кесиб ўтган Буюқ Илак йўли чорраҳасидан муқим жой берди, бу буюқ йўл бўйлаб ўтган сайёҳлар сони эса бутун Ер юзиди излари қолган инсонлар сонига деярли тенгдир”.

Р. Блумнинг фикрича, Президент Шавкат Мирзиёев янги ва кучли Ўзбекистонни барпо этган экан, “Инсон, унинг қадр-қиммати ҳамма нарсадан устун” деган ҳаммага тушунарли ва аниқ гоа асосида иш олиб бормоқда. Ўзбекистон Президенти ушбу мақсадларга фақат давлатнинг ёрдами билангина эришиш мумкин, деб ҳисоблайди. Чунки давлат ўз фуқароларига чинакам ижтимоий адолат ва тенг ҳуқуқлилик асосида муносиб яшаш шарт-шароитларини тақлимф этиади, аҳоли қатламлари ўртасидаги ижтимоий фарқларни қамайтириш ва эҳтиёмжон инсонларни қўллаб-қувватлашга қаратилган самарали сиёсатни амалга оширади.

“Ўзбекистон келажатини бунёд этиш йўлида Президент икита дастуриламал принципга таянади: булардан бири — бозор иқтисодиёти қонунарига асосланган мустақам иқтисодиёт бўлса, иккинчиси — халқнинг бой тарихий меросига, шунингдек, миллий ва умумбашарий қадриятларга

таянган кучли маънавиятдир”, деб таъкидлайди муаллиф.

Р. Блум қамбағалликни қисқарттириш, иш ҳақларини ошириш, ижтимоий фарқларини қамайтириш, эҳтиёмжон инсонларни қўллаб-қувватлаш, шунингдек, уй-жой ёки товарлар, бандлик ҳамда муносиб иш шaroитига оид ижтимоий минимумлар ҳажмини белгилашга қаратилган иқтисодий сиёсатни амалга ошириш, шу билан бирга, сифатли соғлиқни сақлаш тизимини яратиш борасида Ўзбекистон раҳбари томонидан изчил иқтисодий чоралар қўрилатганини юқори баҳолайди.

Сиёсий-ҳуқуқий соҳа. Китобда “Янги Ўзбекистон — халқли ва инсонпарвар давлат”нинг пойдевори Шавкат Мирзиёевнинг Янги Ўзбекистон тараққийёт стратегиясидаги еттига устувор йўналишда ўз асосини толган илгор гоа ва тамойиллар асосида бунёд этилаётгани таъкидланган.

Р. Блум давлат раҳбарининг мамлакатда одил судлов ва қонунлиқни қаролатлаш борасидаги қатъий иродасини алоҳида қайд этади. Китобда таъкидланишича, Ўзбекистон Президентининг “мамлакатдаги барча қуручларни бирлаштириш, мустақамлаш ва республиканинг Қўрол-ли Қурултай қудратини ошириш орқали фуқароларнинг ҳавфсизлигини қаролатлаш истаги уни дунёга очиқликни таъминлайдиган прагматик ва мувозанатли ташқи сиёсатни ишлаб чиқишга ундади”.

Муаллифининг фикрича, Президентнинг ташаббуси билан амалга оширилган институционал ислохотлар ва асос сoлингдан янги давлат тузилмалари, ўз навбатида, барқарор ривожланиш, оила, аёллар, ёшлар ҳуқуқлари, гендер тенг-лик, одам савдоси ва мажбурий меҳнатга қарши кураш, шунингдек, Ўзбекистоннинг инсон ҳуқуқлари соҳасидаги халқаро мажбуриятларига риоя қилиш борасидаги вазифаларнинг тўлиқ бажарилишига имкон беради.

Р. Блум қайд этганидек, Шавкат Мирзиёев конституциявий ислохотининг асосий бандларидан бири — **хусусий**

ҳавоси ифлосланиши ва дарахтлар кесилишининг олдини олиш борасида амалга оширилаётган ишлар ҳақидаги ахбороти ҳам кўриб чиқилди.

Ёшлар парламентининг устувор вазифалари таҳлил марказида

Ёшлар, маданият ва спорт масалалари қўмитаси мажлисида дастлаб “Ўзбекистон Республикасининг Маъмурий жавобгарлик тўғрисидаги кодексига ўзгаришлар ва қўшимча киритиш ҳақида”ги қонун кўрилди.

Таъкидланганидек, айрим шахсларнинг ўсимлик дунёси объектларига бўлган тажовузор харажатлари, шу жумладан, дарахтларни ноқонуний кесиш билан боғлиқ ҳолатлар экологик вазиятнинг кескинлашишига сабаб бўлмоқда.

Уй-жой, йўллар ва муҳандислик-коммуникация тармоқларини қуриш ва реконструкция қилиш жараёналарида яшил ҳудудларга зарар етказиш, хусусан, дарахтларни ноқонуний кесиш, уларга ўсимдан тўхтаб қолиш даражасида шикаст етказиш билан боғлиқ воқеалар учраб турибди. Бу, албатта, жамоатчиликнинг ҳақли эътирозига олиб келмоқда.

Шу калби муаммоларнинг олдини олиш ва бартараф этиш мақсадида сўз юритилаётган қонун билан Маъмурий жавобгарлик тўғрисидаги кодексига ўзгаришлар ва қўшимча киритилмаётган.

Эндиликда дарахт ва буталар қимматбаҳо навларини кесиш, шикастлантириш, йўқ қилинишига олиб келиши мумкин бўлган ёки олиб келган қурилиш лойиҳа ҳужжатларини тайёрлаганлик учун ҳам жавобгарлик белгиланмоқда.

Мажлисда “Ўзбекистон Республикасининг айрим қонун ҳужжатларига тадбиркорларнинг банк ҳисобварақларидаги пул маблағлари дахлсизлигини таъминлашга қаратилган қўшимча ва ўзгаришлар киритиш тўғрисида”ги қонун ҳам таҳлилдан ўтказилди.
Қонун билан Жиноят кодекси, Жиноят-процессуал кодекси ҳамда Маъмурий жавобгарлик тўғрисидаги кодексига тегишли қўшимча ва ўзгаришлар киритилмоқда.

Хусусан, Жиноят кодексига тадбиркорлик субъектларининг банк ҳисоб рақамларидан пул маблағларини уларнинг розилигисиз қонунга ҳилоф равишда қўчириш ёки олиб қўйиш, ортиқча тўланган ва ундирилган пул маблағлари тадбиркорлик субъектлари талаб қилган вақтда қайтаришмас, ушбу ҳолатга нисбатан жиноий жавобгарлик белгилан

ДОЛЗАРБ ҚОНУН ЛОЙИҲАЛАРИ МУҲОКАМАСИ

Кеча сиёсий партияларнинг Олий Мажлиси Қонунчилик палатасидаги фракцияларининг йиғилишлари бўлиб ўтди. Унда мамлакатимиз ижтимоий-сиёсий ҳаётига дахлдор бўлган ва куйи палатанинг навбатдаги мажлиси кун тартибига киритилиши режалаштирилган бир қатор долзарб қонун лойиҳалари кўриб чиқилди.

Фракцияларда

Соғлом рақобат муҳитидаги тенг имконият

ЎзЛиДеП фракцияси йиғилишида дастлаб "Валютани тартибга солиш тўғрисида"ги Ўзбекистон Республикасининг Қонунига қўшимча ва ўзгартиш киритиш ҳақида"ги қонун лойиҳаси кўриб чиқилди.

Депутатларнинг айтишича, ушбу қонун лойиҳаси билан Ўзбекистон Республикасининг 1993 йил 7 майда қабул қилинган "Валютани тартибга солиш тўғрисида"ги Қонунига экспорт шартномаси доирасида жами маҳсулотнинг 5 фоизидан ошмаган дебитор қарздорлик учун тадбиркорлик субъектига нисбатан жарима қўлламаслик масаласи бўйича қўшимча ва ўзгартиш киритилмоқда.

Қонун лойиҳасида тақлиф этилаётган янги нормалар эса партия электорати бўлган тадбиркорларнинг экспорт фаолиятини қўшимча қўллаб-қувватлаш ва маҳаллий маҳсулотларнинг хорижий бозорларда рақобатбардошлигини кучайтиришга хизмат қилади.

— Ушбу қонун лойиҳасида бир экспорт шартномаси доирасида жами маҳсулотнинг 5 фоизидан ошмаган дебитор қарздорлик учун тадбиркорлик субъектига нисбатан жарима қўлламаслик назарда тутилганлиги диққатга сазовордир, — дейди парламент куйи палатасидаги ЎзЛиДеП фракцияси раҳбари Ақтам Хайтов. — Мазкур қонун лойиҳасининг қабул қилиниши орқали экспорт шартномаси доирасида экспортта юкланган маҳсулотлар қийматининг 5 фоизигача бўлган қисмига

қўлланилиши керак бўлган жарима суммалари қорхоналар ихтиёрида қолади. Бу бугун ўз фаолиятини янада ривожлантиришни истаган барча даражадаги тадбиркорлар учун соғлом рақобат муҳитидаги тенг имконият демакдир.

Фракция аъзолари қонун лойиҳасини муҳокама қилиш давомида унда назарда тутилаётган янги нормалар партия дастурий максадларига ҳамоханлигига алоҳида эътибор қаратди. Лойиҳани янада такомиллаштириш юзасидан ўз фикр-мулоҳазаларини, тақлифларини билдирди. Қизгин баҳс-мунозаралардан сўнг, қонун лойиҳаси депутатлар томонидан қўллаб-қувватланди.

Йиғилишда фракция ваколатига тааллуқли бошқа масалалар ҳам кўриб чиқилди.

Педагогларнинг мақоми янада оширилади

Педагогларнинг жамиятдаги мақомини ошириш, фаолияти билан боғлиқ ҳуқуқий, ижтимоий ҳамда иқтисодий муносабатларни тартибга солиш ва касбий камол топиши учун шароит яратиш ҳамда ҳуқуқий кафолатларини таъминлаш мақсадида "Педагог ҳодимнинг мақоми тўғрисида"ги қонун лойиҳаси ишлаб чиқилди.

"Миллий тикланиш" демократик партияси фракцияси йиғилишида кўриб чиқилган ушбу қонун лойиҳасидан бир қатор янгиликлар ўрин олган.

Масалан, қонун лойиҳаси билан таълим ташкилотлари педагог ҳодимларининг

ҳуқуқлари, шаъни, кадр-қиммати ва иш-чанлик бўлиши давлат ҳимояси остида бўлишини кафолатлаш мақсадида шаън, кадр-қимматни ҳимоя қилиш масаласида ва мансбдор шахсларнинг хатти-ҳаракатлари устидан судга мурожаат этилганда давлат божини тўлашдан озод қилиш тақлифи илгари сурилмоқда.

Шунингдек, педагог ҳодимни лавозим мажбурияти ва касбий фаолияти билан боғлиқ бўлмаган ишларга, йиғилишлар ва бошқа тадбирларга жалб қилишни тақиқлаш, илк бор касбий фаолият бошлаётган шахсга бир ўқув йили даврига ўқитувчи-мураббийликни амалга оширувчи педагог ҳодимни бириктириш назарда тутилган.

— Мазкур қонун лойиҳасининг қабул қилиниши орқали, шубҳасиз, педагог ҳодимлар мақоми белгиланади, уларнинг жамиятдаги нуфузи ошади, — дейди Қонунчилик палатасидаги "Миллий тикланиш" ДП фракцияси аъзоси Абдумалик Ақромов. — Энг муҳими, педагог фаолиятига бўлган талаб ошган ҳолда таълим бериш янада кўчади.

Муҳокамалар давомида депутатлар партия мақсад ва вазифаларидан келиб чиқиб, қонун лойиҳасини янада такомиллаштириш бўйича бир қатор тақлифлар беришди. Ва унинг бугунги кундаги зарурати ҳисобга олиниб, бир овоздан маъқулланди.

Шунингдек, "Телерадиоэшитиришларни тарқатиш (намоиш қилиш) фаолияти билан шуғулланиш учун давлат божи миқдорлари маъбуллаштирилиши муносабати билан "Давлат божи тўғрисида"ги Ўзбекистон Республикаси Қонунига ўзгартишлар ва қўшимча киритиш ҳақида"ги қонун лойиҳаси муҳокама қилиниб, қўллаб-қувватланди.

Инсон манфаатларини таъминлаш — бош мақсад

"Адолат" СДП фракциясининг йиғилишида "Ўзбекистон Республикаси Мехнат кодексининг 208-моддасига қўшимча ва ўзгартиш киритиш тўғрисида"ги қонун лойиҳасининг муҳокамаси қизгин кечди.

Мазкур қонун лойиҳаси билан Ўзбекистон Республикасининг Мехнат кодексига 11 ноябрни ишланмайдиган байрам кунлари қаторига қўшишга қаратилган қўшимча киритилмоқда.

Фракция аъзолари ушбу қонун лойиҳасининг қабул қилиниши ҳодимларнинг касбий, меҳнатга оид, ижтимоий-иқтисодий ҳуқуқларини таъминлаш тизимини янада кучайтиришга замин яратишини эътиборга олиб, уни қўллаб-қувватладилар.

Шундан сўнг, педагог ҳодимнинг жамиятдаги мақомини юксалтириш, унинг фаолияти билан боғлиқ ҳуқуқий, ижтимоий ва иқтисодий муносабатларни тартибга солиш ва касбий камол топиши учун шароит яратиш ҳамда ҳуқуқий кафолатларини таъминлаш мақсадида ишлаб чиқилган "Педагог ҳодимнинг мақоми тўғрисида"ги қонун лойиҳаси кўриб чиқилди.

Муҳокамалар чоғида депутатлар мазкур қонун лойиҳасининг қабул қилиниши педагог ҳодимларнинг жамиятдаги нуфузини оширишини айтиб, ҳужжат юзасидан ўз тақлифлари, фикрларини билдирди.

— Ҳар жиҳатдан мукамал қонунлар, энг аввало, инсон манфаатларини таъминлаш, мамлакатни изчил тараққий топтириш, иқтисодий барқарорлиқни кафолатлашга хизмат қилади, — дейди Қонунчилик палатасидаги "Адолат" СДП фракцияси аъзоси Дилмурод Исмоилов. — Шу сабабли, биз қонун лойиҳаси муҳокамаси чоғида бу масалага алоҳида эътибор қаратдик. Фракциямиз аъзолари томонидан илгари сурилган қўллаб-тақлифлар қонун лойиҳасида ўз аксини топадиган бўлди.

Йиғилишда бир қатор қонун лойиҳалари партия мақсад ва вазифаларидан келиб чиқиб қизгин муҳокама қилинди ҳамда депутатлар томонидан маъқулланди.

11 ноябрь кун ишланмайдиган байрам кунлари қаторига қўшиляпти

Ўзбекистон Халқ демократик партияси фракцияси йиғилишида дастлаб "Ўзбекистон Республикасининг айрим қонун ҳужжатларига Қорақалпоғистон Республика-

сида инвестиция ва ишбилармонлик муҳитини яхшилашга қаратилган қўшимчалар киритиш тўғрисида"ги қонун лойиҳаси муҳокама қилинди.

Қорақалпоғистон Республикаси ҳудудида фаолиятини амалга ошираётган тадбиркорлик субъектлари 2023 йил 1 январдан 2028 йил 1 январга қадар бўлган даврда фойда солигини, айланмадан олинадиган, юридик шахсларнинг мол-мулкига солинадиган ва юридик шахслардан олинадиган ер солигини белгиланган солиқ ставкаларига нисбатан 50 фоизга камайтирилган вақтинчалик солиқ имтиёзлари билан тўлаши кўзда тутилмоқда.

Шунингдек, Қорақалпоғистон Республикаси ҳудудидаги нодавлат таълим ташкилотларининг ўқув жараёнига жалб этиладиган чет эл мутахассислари (ўқитувчилари)ни 2022 йил 1 октябрдан 2027 йил 1 октябрга қадар бўлган даврда консуллик йўғимини тўлашдан озод қилиш каби яна қатор имтиёзлар назарда тутилган.

Депутатлар қонун лойиҳасининг ижтимоий-иқтисодий аҳамияти юқори эканини алоҳида таъкидлаб, қонун лойиҳасини қўллаб-қувватлашди.

Йиғилишда бир гуруҳ депутатлар томонидан қонунчилик ташаббуси ҳуқуқи асосида ишлаб чиқилган — "Ўзбекистон Республикаси Мехнат кодексининг 208-моддасига қўшимча ва ўзгартиш киритиш тўғрисида"ги қонун лойиҳаси ҳам кўриб чиқилди.

ЎзДХП фракцияси аъзоси Фирдавс Шариповнинг айтишича, ушбу қонун лойиҳаси билан Ўзбекистон Республикасининг Мехнат кодексига тегишли қўшимча ва ўзгартишлар киритиш назарда тутилган. Яъни 11 ноябрь — Ўзбекистон қасаба уюшмалари кунини ишланмайдиган байрам кунлари қаторига қўшиш белгиланмоқда.

Муҳокамалар давомида фракция аъзолари қонун лойиҳаси юзасидан ўз фикр-мулоҳазаларини билдирди. Қўллаб-саволлар ўртага ташланди ва қизгин кечган баҳс-мунозаралардан сўнг қонун лойиҳаси маъқулланди.

Йиғилишда қун тартибидаги масалалар юзасидан фракциянинг тегишли қарори қабул қилинди.

Ер муносабатларига оид қандай янгиликлар кўзда тутиляпти?

Ўзбекистон Экологик партияси фракциясининг йиғилишида кўриб чиқилган дастлабки ҳужжат — "Ер тўғрисидаги қонунчилик такомиллаштирилиши муносабати билан Ўзбекистон Республикасининг айрим қонун ҳужжатларига ўзгартиш ва қўшимчалар киритиш тўғрисида"ги қонун лойиҳаси бўлди.

Тақлиф этилаётган лойиҳада оммавий сервитут фақатгина геология-суратта олиш, қидириш, геодезия ҳамда бошқа қидирув ишларини амалга ошириш, ўзганинг ер участкасидан умумий фойдаланишдаги электр узатиш, алоқа линиялари ва трубопроводлар, ирригация, муҳандислик ва бошқа линиялар ҳамда тармоқлар ўтказиш ва улардан фойдаланиш учун қонунчиликда белгиланган тартибда лицензия олган ёки ушбу лицензияни берган ташкилотнинг илтимосига асосан вилоят ва Тошкент шаҳар ҳокимининг қарори асосида белгиланиши тақлиф этилмоқда.

Шунингдек, қонун лойиҳаси билан оммавий сервитутнинг барча муҳим шартлари ҳоким қарори билан белгиланишига қарамастан томонларга ўзаро келишув асосида ёки суд тартибидида сервитут шартларини ўзгартириш ҳуқуқи, шунингдек, ижара ҳуқуқини аукцион орқали сотиб олган шахсга ижарага берувчининг розилиги билан ўз ижара ҳуқуқини шартноманинг қолган муддатига бошқа шахсга ўтказишга рўхсат бериш кўзда тутилмоқда.

Ўзбекистон Экологик партияси фракцияси аъзоси Исрол Хушвақтовнинг айтишича, мазкур қонун лойиҳасининг қабул қилиниши ер участкалари ижара турларининг ўзига хос хусусиятларини белгиланган ҳолда, уларни гаровга қўйиш ҳамда ижара ҳуқуқини бошқа шахсга ўтказиш билан боғлиқ муносабатларни тартибга солиди.

Йиғилишда халқ вакиллари қонун лойиҳасининг қабул қилиниши ушбу соҳада қўрилаётган чора-тадбирларнинг самарадорлиги янада ошишига хизмат қилишини қайд этиб, уни концептуал жиҳатдан қўллаб-қувватлашди.

Йиғилиш кун тартибига киритилган бошқа қонун лойиҳалари ҳам атрофлича кўриб чиқилиб, фракциянинг тегишли қарори қабул қилинди.

«Халқ сўзи».

9 май — Хотира ва Қадрлаш куни

НАҲОТ ИШҚ ҚИСМАТИ БУНЧА БЕРАҲМ...

Йиғитлар мактубин чекганда қондан,
Келишлар фироқдан чекганда ёху,
Унинг ҳам паноҳи қайтмади жондан,
Ун тўққиз ёшида бева қолди у...

Юрларнинг ларзага келтирувчи, манфур урушининг оғир асоратларини очиб берган бу шеърни яхши эслайсиз. Қаҳрамон шоиримиз Абдулла Орипов қаламига мансуб бу ашъорни ҳеч ким бефарқ ўқий олмайд. Чунки юртимизда мудҳиш уруш оқибатлари кириб бормаган бирорта хонадон топилиши амримаҳол.

Юракка яқин шеър ўз-ўзидан ёзилмайди. Юртимизда бундай қаҳрамон жангчиларнинг бе-васи жуда кўп бўлган. Бу шеър Қарши туманидаги Ковчин қишлоғида истиқомат қилган Бодомгул аянинг тақдирини сўйлаётгандек, гўё...

...Бодомгул ва Ҳасанжоннинг тўйи 1941 йил июнь ойида бўлиб ўтди. Уларга қўлчилик ҳавас қилди: "бир-бирига жуда муносив" дейишди. Бундан келин-куёв дунёларга сиймай қувонди.

Кунларнинг бирида қишлоққа машъум хабар ўрладди: уруш бошланибди. Бахт оғушидаги келинчак Бодомгул бу гапга бошида парво қилмади, Ҳасанжон билан бир ёстиқча бош қўйганига ўн беш кун бўлганида эса чақирув қоғози келди. Ўшанда у бор-йўғи 19 ёшда эди.

— Тез қайтаман, уруш узоққа чўзилмайди, — деди Ҳасанжон. — Мени кут!

— Умримнинг охиригача кутаман, сизни, — деди Бодомгул хайрлашар чоғида.

Уруш номи билан уруш. Забардаст йиғитлар фронтга кетди. Хамма иш кексалар ва аёлларга қолди. Даладаги оғир меҳнат вужуд-вужудини эзиб ташласа-да, Бодомгул асло чарчамади демади. У бу қийинчиликлар тезда ортда қолишига, севиқли ёри Ҳасанжон тез кунларда голиблар қаторида қайтишига ишонди...

Қишнинг захри кетиб, тарновлардаги сумалаклар эрий бошлади. Қиру адирларда бойчечаклар бўй кўрсатди. Қалдирғочлар уй айвонига иш қуриш ташвишига тўшиб қолди. Даладарда иш қайнаб бошлади. Қаҳратондан хориб чиққан қишлоқ аҳли Наврўзи оламга тайёргарлик кўраётган пайтда узоқдаги сўқмоқ йўлда бир аскар кўринди.

— Ҳасан акам шу, аниқ Ҳасан акам, — дея Бодомгул оёқялган югурди. Аскар ҳам худди Ҳасанжонга ўшар, аммо қўлтиқтаёқда эди. Яқин қолганида эса қийими ўзига ярашган бу аскар бегона эркак эканини билди ва ерга чўкалаб қолди.

— Синглим, хафа бўлмагн, сиз кутган инсон, албатта, келади, — дея таскин берди аскар йиғит...

Бодомгул яна ўн марта адашди, келаётган аскар томон унингчи бор югуриб чиқди. Ҳасанжондан эса на хат бор, на хабар. Урушга кетганига бир ой бўлганида "Бодомгул, мени кут, мен келаман" деган мазмунда хат олган эди. Шу биргина хат унга илинж, умид ва ишонч бериб турарди.

...Уруш тугаб, энг охири жангчи келди. Аммо Ҳасанжондан дарак бўлмади. "Майли ногирон бўлса ҳам тирик келса майли эди", дея фарёд чекди Бодомгул.

Уруш тугаганига анча йиллар бўлганида ҳам Бодомгул ёрини қўтишдан чарчамади. У аёллар биргадасига раҳбарлик қилиб, бор аламини меҳнатдан олди.

— Ўтган асрнинг 80-йиллари эди, — дея эслайди Бодомгул момонинг жиғини Дилмурод Холиёров. — Бир куни холамининг хонасига келисам, йўғлаб ўтирган экан. На чикис ке-тишимни, на киришимни билмай эшик ёнида туриб қолдим. Чунки холамини бундай ҳолатда асло кўрмаган эдим. Йиғласа ҳам ҳеч кимга сездирмас эди. Қарасам, қўлида Абдулла Ориповнинг китоби.

— Дилмуроджон, кел, мана бу сатрларни кўр, худди мен ҳақимда ёзилгандек, — деди холам ва ўқиди:

Наҳот ишқ қисмати бунча бераҳм,
Бунчалар буюксан вафо шеваси.

Сенгадир ҳурматим, сенга шарафим,
Қаҳрамон жангчининг содиқ беваеси...

Ва менга суюяиб ўкириб юборди. Мен ҳам йиғладим. Қанийди холамга таскин бўла олсам, дардларига малҳам бўлсам. Афсуски, бунинг илоҳи йўқ эди. Холажоним умрининг сўнгига ўз суюлиги ёрини қўтиб яшайди...

Хикоямиз қаҳрамони Бодомгул Олимова 1941 йилдан 1980 йилгача Қарши туманидаги Қовчин қишлоғида пахтачилик, галлчилик ва сабзавотчилик бригадаларига раҳбарлик қилиб, элда катта обрў-эътибор топди. Нафақага чиқди, дориларон кўнчаларни кўрди.

Ая 2013 йилда 90 ёшида бу дунёни тарк этди. Ундан биттагина сандиқ қолди. Сандиқни очилганида ичидан ёрига ўз қўллари билан тиккан тўн, белқарс, дўппи, Ҳасанжон урушдан ёзган ягона "мени кут, мен келаман" деган хат ва... Абдулла Ориповнинг "Аёл" номли шеъри чиқди:

Шу содиқ бевага саждалар қилинг,
Шу содиқ бевага айланг эҳтиром.
Ҳатто зёб-зийнатни юлқиб зиёда,
Ҳайкал ҳам қўйингиз бахтли хайл.
Шундайлар бўлмаса агар дунёда,
Бу қадар муҳтарам бўлмасди эёл.

Фахриддин БОЗОРОВ
(«Халқ сўзи»).

ИЛМГА БАХШИДА УМР

Халқимизнинг олий фазилатларидан бири ўтганлар руҳига ҳурмат келтириш, уларнинг эзгу фазилатларини эслаб, ёд этиш билан чамбарчас боғлиқ. Таълим фидойилари ҳақида ҳам шундай дейиш мумкин. Зеро, умрини илм-фан ривожига, ёшлар таълим-тарбиясига бағишлаган ҳар бир муаллим хотирлашга арзийди.

Соғинч

Мамлакат Маҳмадова ҳам узоқ йиллар давомида таълим соҳасида меҳнат қилиб, Ватанимиз тараққиётига ҳисса қўшган фидойи педагоглардан бири эди. У кўп йиллар давомида Тошкент давлат техника университетида турли лавозимларда фаолият юритди. Ўз салоҳияти, чуқур билими билан қанчадан-қанча ёшларга ёруғ йўл кўрсатди, уларни ўз мақсадлари сари интилишга рағбатлантира олди.

Шу билан бирга, университет қошида ёшларнинг тадбиркорлик фаолияти ва бизнес менежменти бўйича билимларини юксалтирувчи Ўзбекистондаги биринчи Бизнес мактабини ташкил этиб, муваффақиятли бошқарди.

2004 йилда "Ўзбекистон Республикаси саноат қорхоналарида инновацион фаолиятни бошқаришнинг ташкилий-иқтисодий механизмини шакллантириш" мавзусида докторлик диссертациясини ёқлади. Бир мuddат Тошкент ахборот технологиялари университетининг иқтисодий ва бошқарув факультети декани лавозимида ҳам самарали меҳнат қилди. 2012 — 2016 йилларда Тошкент давлат техника университетининг Иқтисодиёт ва маркетинг, кейинчалик Иқтисодиёт кафедраси мудири лавозимида фаолият юритди. 2017 йил сентябрь ойидан бошлаб олий ўқув юртида янги ташкил этилган Корпоратив бошқарув кафедраси мудири лавозимида ишлаб келаётган эди.

Олима илмий фаолияти даврида республика саноат қорхоналарида инновацион жараёнларни ривож-

лантириш ва бошқариш муаммолари тадқиқоти бўйича ўз илмий мактабини яратди. Буни унинг илмий мақолалари Россия, Германия, Жанубий Корея, Қозғоистон, Малайзия, Эрон, Ҳиндистон, Польша, Германия ва бошқа мамлакатларда чоп этилгани, уларнинг аксарияти нуфузли ва юқори импакт факторга эга бўлган журналларда эълон қилинганидан ҳам би-лиш қийин эмас. Унинг муаллифлигида 30 дан ортиқ ўқув ва услубий қўлланмалар, 9 та монография, 5 та дарслик ҳамда республика ва халқаро конференцияларда, илмий

лантириш ва бошқариш муаммолари тадқиқоти бўйича ўз илмий мактабини яратди. Буни унинг илмий мақолалари Россия, Германия, Жанубий Корея, Қозғоистон, Малайзия, Эрон, Ҳиндистон, Польша, Германия ва бошқа мамлакатларда чоп этилгани, уларнинг аксарияти нуфузли ва юқори импакт факторга эга бўлган журналларда эълон қилинганидан ҳам би-лиш қийин эмас. Унинг муаллифлигида 30 дан ортиқ ўқув ва услубий қўлланмалар, 9 та монография, 5 та дарслик ҳамда республика ва халқаро конференцияларда, илмий

Таникли иқтисодчи олима, тажрибали педагог ва юксак инсоний фазилатли устоз, ўзининг 34 йиллик серқирра меҳнат фаолиятини иқтисодиёт фани ва таълими ривожига, элурта хизмат қилишга бағишлади. Инсонга бундан ортиқ бахт борми?!

Бугун унинг эзгу ишларини фарзандлари, шогирдлари давом эттирмоқда. Демак, иқтисодиёт фанлари доктори, профессор Мамлакат Маҳмадованинг амалга оширган ишлари беиз кетмайди, рўёбга чиқариши керак бўлган орзулари, албатта, ижобат бўлади.

Гулчеҳра АЛЛАЕВА,

Ислом Каримов номидаги Тошкент давлат техника

университетининг Саноат иқтисодиёти ва менежменти кафедраси

мудири, иқтисодиёт фанлари доктори (DSc), профессор

Ўзбекистон фахрийларининг ижтимоий фаолиятини қўллаб-қувватлаш «Нуроний» жамағмаси жамоаси «Фахрий аёллар билан ишлаш» гуруҳи раҳбари

Хосият ЯКУБЖАНОВАнинг

вафоти муносабати билан марҳуманинг оила аъзолари ва яқинларига ҳамдардлик билдиради.

Халқ сўзи
Народное слово

Бош муҳаррир Ўткир РАҲМАТОВ

2020 йил 25 мартда Ўзбекистон Республикаси Президенти Администрацияси ҳузуридаги Ахборот ва оммавий коммуникациялар агентлигида 0001-рақам билан рўйхатга олинган. Нашр индекси — 229. Буюртма Г — 541. 17 914 нусхада босилди, ҳажми — 4 табоқ. Офсет усулида босилган. Қоғоз бичими А—2. Баҳоסי келишилган нархда.

Газетанинг ҳақидаги маълумотларни юзлаб олиш учун QR-коднинг телефонингиз орқали сканер қилинг:

ТЕЛЕФОНЛАР:
Девонхона 71-233-52-55;
Котибият 71-233-10-28; Эълонлар 71-232-11-15.

ТАХРИРИЯТГА КЕЛГАН ҚЎЗҒАМАЛАР ТАҚРИЗ ҚИЛИНАЙДАИ ВА МУАЛЛИФГА ҚАЙТАРМАЙДИ.

ГАЗЕТАНИНГ ОТКАЗИБ БЕРИЛИШИ УЧУН ОБУНАНИ РАСМИЙЛАШТИРГАН ТАШКИЛОТ ЖАВОБГАР.

ГАЗЕТА ТАХРИРИЯТ КОМПЬЮТЕР МАРКАЗИДА ТЕРИДЛ ХАМДА ОПЕРАТОР А. ИСМАИЛОВ ТОМОНИДАН САЎДЛАНАДИ.

ГАЗЕТАНИНГ ПОЛИГРАФИК ҲИЖАТДАН СИФАТИ ЧОП ЭТИЛИШИГА "ШАРҚ" НАШРИЁТ-МАТБАА АКЦИЈАДОРЛИК КОМПАНИЯСИ МАСЪУЛ. БОСМАХ